

Fundusze Europejskie
dla Lubelskiego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

lubelskie
Smakuj życie!

PLAN WDRAŻANIA CENTRUM USŁUG SPOŁECZNYCH W GMINIE SUŁÓW

„Program wdrażania Centrum Usług Społecznych w Gminie Sułów”

Publikacja sfinansowana w ramach projektu:

„Utworzenie Centrum Usług Społecznych w gminie Sułów”

współfinansowanego przez Unię Europejską w ramach Działania 8.5 Usługi społeczne
Priorytetu VIII Zwiększenie spójności społecznej Programu Fundusze Europejskie dla
Lubelskiego 2021 – 2027

Program został opracowany przez zespół ekspercki JSNP.HUMANUS Spółka Not-For-Profit sp. z o.o. z siedzibą w Janowie Lubelskim, ul. Wiejska 3, 23-300 Janów Lubelski:

1. Dr Paweł Wiśniewski
2. Paweł Rabiej

Przedsiębiorstwo społeczne

JSNP Humanus

Spółka not-for-profit, spółka z o. o.

We współpracy z kadrą GOPS w Sułowie:

1. Henryka Poździk – Kierownik GOPS
2. Katarzyna Małysz – specjalista pracy socjalnej
3. Anna Brodaczewska – specjalista pracy socjalnej

Opracowanie graficzne dokumentu: Maciej Wiśniewski

Spis treści:

1. Wstęp.
2. Diagnoza obecnego stanu świadczenia usług społecznych, potrzeb mieszkańców w tym zakresie oraz zasobów potencjalnych partnerów, w zakresie realizacji usług społecznych.
3. Planowany katalog usług społecznych do wdrożenia w ramach CUS.
4. Cele, jakie mają być osiągnięte w ramach działania CUS i sposoby pomiaru stopnia ich osiągnięcia.
5. Plan podnoszenia kwalifikacji i nabycia umiejętności przez zespół CUS.
6. Sposoby promocji i informacji nt. działania CUS w odniesieniu do poszczególnych grup odbiorców usług społecznych i zastosowane metody docierania do potencjalnych odbiorców.
7. Sposób zarządzania CUS.
8. Sposoby pozyskiwania i zarządzania informacjami przydatnymi dla potencjalnych grup odbiorców.
9. Założenia do Programu usług społecznych.
10. Założenia do Planu organizowania społeczności lokalnej w ramach aktywności CUS.
11. Propozycja strukturyzacji indywidualnych planów usług społecznych.
12. Plan i sposób monitorowania usług świadczonych w ramach CUS.
13. Plan finansowy.
14. Zasady współpracy między jednostkami zajmującymi się świadczeniami i usługami.
15. Podsumowanie.

1. Wstęp.

Od ponad trzydziestu lat Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sułowie obejmuje zakresem swoich działań osoby i rodziny znajdujące się w trudnej sytuacji życiowej, osoby z niepełnosprawnościami, osoby starsze i samotne. Realizuje również pomoc finansową i materialną z zakresu szeroko rozumianej polityki prorodzinnej oraz poszerza wciąż swoją ofertę usług specjalistycznych przy wsparciu pozyskiwanych z funduszy europejskich środków finansowych. Jednak życie wszystkich nas się zmienia, a potrzeby społeczeństwa wciąż rosną!

W związku z tym, że jednym z podstawowych zadań jakie przyjęła Gmina Sułów to zapewnienie właściwego standardu życia mieszkańcom, zapewnienie bezpieczeństwa społecznego oraz życie wolne od zagrożeń, jednym z kroków, aby to zadanie realizować, jest zwiększenie jakości usług świadczonych przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sułowie na rzecz naszej małej społeczności, by Gmina w sposób kompleksowy mogła odpowiadać na rosnące i zmieniające się potrzeby osób, rodzin i społeczności lokalnych.

W związku z powyższym w ramach projektu nr FELU.08.05-IZ.00-0002/24 pt. „Utworzenie CUS w Gminie Sułów” oraz na podstawie ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych, w roku 2025 Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sułowie przekształca się w CENTRUM USŁUG SPOŁECZNYCH.

Wychodząc naprzeciw potrzebom Mieszkańców Gminy Sułów, nowopowstałe Centrum poszerzy ofertę świadczonych dotychczas usług o specjalistyczną pomoc i wsparcie skierowane przede wszystkim do seniorów, osób z niepełnosprawnością, rodzin z dziećmi. Działania zaplanowane przez CUS będą realizowane w ścisłej współpracy z organizacjami pozarządowymi, przy aktywnym udziale społeczności lokalnej.

Przygotowany *Plan Wdrażania Centrum Usług Społecznych w Gminie Sułów* ma na celu przedstawienie potrzeb mieszkańców, określonych na podstawie przeprowadzonej diagnozy potrzeb oraz zasobów potencjalnych partnerów, w zakresie realizacji usług społecznych.

W dokumencie przedstawione zostały zamierzone do osiągnięcia cele, sposoby ich realizacji oraz metody ich ewaluacji, z uwzględnieniem opinii mieszkańców o jakości świadczonych usług. Opisane zostały również sposoby docierania do potencjalnych odbiorców zaplanowanych usług, przede wszystkim w ramach działań związanych z organizowaniem społeczności lokalnej, w tym wolontariatu.

W *Planie Wdrażania* zaprezentowano także sposób zarządzania CUS, procedury organizacji indywidualnych planów usług społecznych, a także plan finansowy

nowopowstałej Placówki. Przedstawiono również sposoby sporządzania niezbędnej dokumentacji oraz zasady promocji działań zaplanowanych w projekcie.

Mamy nadzieję, że oferowane dla mieszkańców Gminy Sułów kompleksowe usługi społeczne w ramach działalności Centrum Usług Społecznych wpłyną na podniesienie standardu życia lokalnej społeczności, zwiększą poczucie bezpieczeństwa i wsparcia, a tym samym będą odpowiedzią na rosnące potrzeby osób i rodzin.

Zespół CUS

2. Diagnoza obecnego stanu świadczenia usług społecznych, potrzeb mieszkańców w tym zakresie oraz zasobów potencjalnych partnerów, w zakresie realizacji usług społecznych.

Diagnoza potrzeb i potencjału społeczności lokalnej w zakresie usług społecznych zrealizowana została w oparciu o wieloaspektowe badania społeczne, przeprowadzone na terenie Gminy Sułów, z wykorzystaniem metody sondażu - technika CAWI, metod jakościowych: zogniskowanych wywiadów grupowych - FGI oraz wywiadów pogłębionych- IDI. Terenowe badania społeczne poprzedzone zostały analizą treści kluczowych dokumentów urzędowych Gminy Sułów, co pozwoliło na wzbogacenie koncepcji badania i zwiększenie trafności procesu wnioskowania.

Badania jakościowe przeprowadzono z: pracownikami jednostek samorządu terytorialnego, przedstawicielami organizacji pozarządowych, przedstawicielami realizatorów usług społecznych oraz z odbiorcami tych usług, mieszkańcami badanej gminy. Ogółem przeprowadzono: 210 ankiet, 10 wywiadów IDI i 3 wywiady FGI. Zaobserwowane różnice w wynikach pochodzące z zastosowania odmiennych metod badawczych należy traktować jako zjawisko normalne, poszerzające obraz kluczowych potrzeb w zakresie usług społecznych, bo ukazujące go z perspektywy różnych kategorii zbiorowości mieszkańców Gminy Sułów.

W oparciu o dokonaną analizę wyników badań zostały sformułowane wnioski z badania wraz z rekomendacjami.

Sytuację społeczną Gminy determinuje szereg czynników demograficznych, społecznych, gospodarczych oraz przestrzennych, które wpływają na jakość życia jej mieszkańców oraz dostępność usług społecznych.

Wniosek 1

Zjawisko „starzenia się” społeczeństwa jest w obecnych czasach zjawiskiem nieuniknionym, aczkolwiek może ono postępować w zróżnicowanym stopniu w poszczególnych jednostkach samorządu terytorialnego. Należy brać jednak pod uwagę, że w strukturze społecznej Gminy będzie przybywać osób starszych oraz trzeba liczyć się z tym, że nastąpi zmiana struktury wiekowej wśród mieszkańców. Kluczowe znaczenie będą miały struktury rodzin, które coraz rzadziej mają charakter wielopokoleniowy, częściej natomiast rozpraszają się, pozostawiając osoby starsze bez odpowiedniego wsparcia.

Proponowane działania:

1. W najbliższych latach należy prognozować zwiększenie popytu na usługi opiekuńcze, asystenckie, wytnieniowe, a także inne rodzaje wsparcia osób starszych i osób z niepełnosprawnościami. Szczególną uwagę trzeba zwrócić na osoby samotne a także na dorosłe osoby z niepełnosprawnościami, które po śmierci rodziców – ich dotychczasowych opiekunów, mogą pozostać bez wsparcia. Samotność sprzyja bowiem pogłębianiu się procesowi starzenia. Izolacja społeczna, brak kontaktu z drugim człowiekiem sprawiają, że starość i niepełnosprawność z tym związana jawi się jako coś negatywnego. Dlatego relacja z drugim człowiekiem, aktywność zarówno fizyczna jak i psychiczna mają olbrzymie znaczenie dla opóźnienia procesów starzenia. W przypadku osób starszych, kiedy pojawiają się trudności w funkcjonowaniu fizycznym, samoobsłudze czy wykonaniu prostych czynności domowych, istotnym jest wprowadzenie zajęć z elementami aktywności fizycznej. Nie należy też zapominać, że nieodzownym elementem jest wprowadzenie zajęć z elementami treningu funkcji poznawczych i profilaktyki neurodegeneracyjnej. Integracja i aktywizacja społeczna osób starszych ma wzmocnić zdolności poznawcze w ramach zapobiegania demencji. Wskazane byłby zajęcia wspierające dotyczące radzenia sobie z trudnościami życia codziennego dla seniorów, osób niepełnosprawnych i ich opiekunów. Nadmienić należy, że osoby starsze często są wykluczone cyfrowo, nie potrafią korzystać z internetu, co wpływa z ich lęku lub braku umiejętności. Umożliwić należałoby więc im dostęp do urządzeń cyfrowych (np. komputer) wraz z osobą, która pomoże w ich obsłudze. Dla osób, które są bardziej biegłe w obsłudze komputera, można utworzyć zajęcia łączące seniorów i osoby młode np. dotyczące gier komputerowych. Takie działanie miałoby bowiem wiele korzyści m. in. dialog międzypokoleniowy, większe zrozumienie swoich potrzeb zarówno ze strony seniorów jak i ludzi młodych.
2. Stworzenie dodatkowych miejsc typu Ośrodki Wsparcia dla Seniorów czy Klub Seniora, które zapewni osobom starszym uczestnictwo w różnego rodzaju zajęciach edukacyjnych i podnoszących ich jakość życia takich jak np. warsztaty: multimedialne, muzyczne, taneczne, ceramiczne, kulinarne, rękodzieła, ekologiczne, sportowe, językowe oraz wydarzenia integracyjne tj. wycieczki, wyjazdy do teatru, kina, na basen, pikniki. Ważnym elementem wsparcia będzie też rozwinięcie usług transportowych dla Seniorów. Podejmowane działania mają

przeciwdziałać wykluczeniu społecznemu i ekonomicznemu poprzez organizację czasu wolnego seniorom. Wymienione zakresy aktywności zostały wskazane jako obszar zainteresowania oraz zdefiniowany jako potrzebny i ważny dla społeczności lokalnej. Pozytywny wpływ na seniorów mogłyby mieć zajęcia w ramach, których mogliby realizować swoje talenty czy marzenia. Rzadko bowiem bierze się pod uwagę, że osoby starsze takie mają, niezrealizowane często z uwagi na brak czasu, środków finansowych, brak takiej możliwości lub konieczność prowadzenia domu czy wychowywania dzieci. Wówczas takie marzenia schodzą na drugi plan. Kiedy nadchodzi jesień życia mamy więcej czasu by pobyć ze sobą, zobaczyć upływający czas i na nowo chcieć spróbować tego, na co brakowało do tej pory czasu. Można więc stworzyć miejsce aby na nowo odkryć swoje talenty, zmierzyć się z samym sobą, wystąpić publicznie i zarejestrować swój występ (śpiew, taniec), a później podzielić się tym ze swoimi bliskimi, sąsiadami. Istotnym wydaje się więc stworzenie miejsca, gdzie seniorzy mogliby powspominać stare czasy, wypić kawę czy przyjść na zabawy taneczne, wystawy, wykłady czy projekcje filmu. Można stworzyć grupy tematyczne, biorąc pod uwagę pasjonatów gry w karty, śpiewu czy czytania książek. Terapia przez wspólną zabawę (towarzyską, taneczną), zdrową rywalizację w różnych dziedzinach (karaoke, gry karciane czy planszowe) pozwala na rozwój relacji i ćwiczenie funkcji poznawczych. W zajęcia dla seniorów warto włączyć ludzi młodych. Dialog międzypokoleniowy sprzyja wychodzeniu z samotności zarówno młodym jak i seniorom. Pomoże to również w pogłębieniu wrażliwości społecznej, oswojaniu ze starością i pobudzeniu większego zrozumienia dla obu stron. Młodych ludzi można zaangażować w warsztaty i kursy cyfrowe, aby rozwijać kompetencje technologiczne osób starszych (np. obsługa telefonu komórkowego, dostęp do internetu, korzystanie z multimediiów), aby zapobiec wykluczeniu cyfryzacyjnemu seniorów. Z kolei seniorzy posiadają umiejętności, które obecnie zanikają to jest szydełkowanie, haftowanie czy majsterkowanie. Wskazana byłoby więc organizacja również takich zajęć, gdzie seniorzy byłiby mentorami i uczyli młodych tego typu umiejętności.

Wniosek 2

Ważnym aspektem funkcjonowania mieszkańców Gminy jest zdrowie. Długotrwała lub ciężka choroba stanowi główny powód udzielania pomocy społecznej w gminie. Społeczeństwo starzejące się boryka się z problemami zdrowotnymi wynikającymi ze starszego i podeszłego wieku. Znaczenie ma również prowadzony tryb życia, w tym zła

dieta, mała aktywność fizyczna oraz nałogi. Wszystkie te czynniki powodują pogorszenie stanu zdrowia wraz z wiekiem oraz zwiększanie zapadalności na choroby tzw. cywilizacyjne, a tym samym na konieczność zwiększania dostępu do lekarzy specjalistów, rehabilitacji, usług opiekuńczych. Z przeprowadzonych badań wynika, że wśród seniorów oraz osób z niepełnosprawnościami problemy zdrowotne oraz dostępność usług zdrowotnych, rehabilitacyjnych i opiekuńczych stanowią jedno z najważniejszych kwestii.

Proponowane działania:

W zakresie realizowanych usług społecznych należy uwzględnić działania w obszarze promocji i ochrony zdrowia. Ważna jest szeroko rozumiana profilaktyka – od kształtowania świadomości społeczeństwa w zakresie zdrowia i zdrowego starzenia się, po realizację badań przesiewowych, służących wczesnemu wykrywaniu chorób.

Wniosek 3

Diagnoza przeprowadzona wśród różnych grup społecznych i wiekowych obrazuje najistotniejsze problemy rodzin, w szczególności dzieci i młodzieży, którymi jest brak miejsc do spędzania czasu wolnego, co powoduje nudę i depryzację potrzeb wszechstronnego rozwoju.

Proponowane działania:

Rekomenduje się organizację na terenie Gminy miejsc umożliwiających spotkania dzieci i młodzieży, tzw. świetlic środowiskowych, klubów. Miejsca takie wspierałyby rodziców w procesie wychowywania dzieci i młodzieży. Działania świetlic najczęściej ukierunkowane są na dzieci i młodzież wywodzące się z mających trudną sytuację materialną, natomiast zajęcia w tego typu placówkach mogą być zorganizowane w taki sposób, żeby poprzez swoją atrakcyjność przyciągać także dzieci i młodzież z rodzin wydolnych wychowawczo.

Ważnym jest też zorganizowanie miejsca do bezpiecznego spędzania czasu dla dzieci i młodzieży, czyli miejsca, które oferuje zajęcia dla dzieci i młodzieży rozwijając ich pasje i zainteresowania (gry planszowe, towarzyskie, sprzęt komputerowy, sprzęt multimedialny – często niedostępne dla takiej grupy z uwagi na wysokie koszty ich zakupu). Pożyteczna może okazać się organizacja warsztatów kreatywności i ekspresji, zajęć tanecznych, muzycznych czy teatralnych. Istotne jest włączenie całych rodzin, by integrować wszystkich członków i wzmacniać więzi. Należy wziąć pod uwagę indywidualne potrzeby każdej osoby, by mogła ona (zarówno dorosły jak i dziecko)

skorzystać z pomocy psychologa, terapeuty czy coacha. Drugą istotną kwestią są zajęcia grupowe, przeznaczone dla określonej grupy wiekowej lub całych rodzin.

Elementem dominującym powinno być kształtowanie prawidłowego funkcjonowania z uwzględnieniem obszaru potrzeb psychologicznych. Np. warsztaty, wykłady dotyczące rozwoju osobistego, poczucia własnej wartości, samoakceptacji, określania swoich wartości, celów do realizacji, umiejętności przekraczania barier psychologicznych związanych z lękiem, wycofaniem się czy porażką. Młodzi ludzie mieliby możliwość uczenia się w bezpiecznych warunkach zdrowej rywalizacji, akceptacji sukcesu jak i jego braku, nie odczuwając przy tym poczucia porażki. Mogą temu służyć zajęcia z wykorzystaniem zdobyczy technologicznych, dostępu do internetu (możliwość nagrywania występów wokalnych czy tanecznych, dzielenie się tym z innymi, sprawdzanie siebie). Taki rodzaj samorealizacji nie jest związany z konkretnym wiekiem, a dotyczy każdego. Pozwala to zrozumieć, że każdy człowiek ma marzenia, a nie zawsze ma czas i okazję je zrealizować.

Wniosek 4

Aktywność społeczna i obywatelska, deklarowana przez mieszkańców Gminy, pozostaje na średnim poziomie. Część osób w ogóle nie angażuje się w sprawy lokalnych społeczności, a dla wielu to zaangażowanie wyraża się przede wszystkim w dbałości o wspólne otoczenie i ewentualnie pomocy sąsiedzkiej. Bardzo ważne będzie także rozwój usług mobilnych oraz asystencja umożliwiająca korzystanie z usług oferowanych przez Gminę.

Proponowane działania:

Aktywność i integracja jest bardzo ważnym aspektem funkcjonowania społeczności lokalnej, szczególnie w wymiarze wrażliwości społecznej, samopomocy i potencjału wspólnoty do diagnozowania i rozwiązywania problemów jej członków. Z tego względu rozwój usług społecznych wymaga działań ukierunkowanych na wzmocnienie aktywności i integracji społecznej, rozwój pomocy sąsiedzkiej oraz wyłanianie i wsparcie lokalnych liderów.

Szczególną uwagę należy zwrócić na konieczność kształtowania umiejętności społecznych i prawidłową komunikację interpersonalną. Aby bowiem wzmocnić aktywność społeczną i integrację, konieczne są powyższe umiejętności. Pomocne okazać się mogą zajęcia np. z psychologiem, który poprowadzi zajęcia lub warsztaty psychoedukacyjne z zakresu kształtowania umiejętności społecznych czy treningi komunikacji interpersonalnej. Z uwagi na chaos informacyjny, nadmiar bodźców

zewnątrznych, człowiek traci umiejętności wyłapywania tego co istotne. Zaburza to budowanie relacji, sprawia, że stajemy się mniej wrażliwi na ludzkie problemy, izolujemy się z obawy przed tym co nas może spotkać. Izolacja społeczna prowadzi również do tego, że tracimy umiejętności zachowania się w różnych sytuacjach społecznych. Przydatna będzie nauka odpowiednich zachowań w różnych okolicznościach życiowych (adekwatny strój, adekwatny język np. na rozprawie sądowej) i rozwój kultury osobistej. Pozwoli to oswoić się z lękami przed nowymi sytuacjami społecznymi i nowymi ludźmi.

Podsumowując, w świetle przeprowadzonego rozeznania do grup społecznych, które obecnie w pierwszej kolejności powinny zostać objęte wsparciem w ramach usług społecznych należą: osoby starsze, osoby z niepełnosprawnościami, młodzież oraz rodziny.

W przeprowadzonym badaniu znajdujemy potwierdzenie znaczenia wymienionych wyżej odbiorców, jednak powyższa lista powinna zostać uzupełniona lub rozszerzona o usługi skierowane do: rodzin z dzieckiem z niepełnosprawnością, rozszerzenie oferty usług także do opiekunów osób wymagających wsparcia w codziennym funkcjonowaniu, osób z uzależnieniami oraz ich rodzin. Nie należy zapominać o dorosłych, młodych dorosłych, którzy częściowo mierzą się z wyzwaniami podobnymi jak poprzednie pokolenia, ale również dotknięci są problemami związanymi ze specyfiką dzisiejszych czasów.

W ramach poszczególnych grup należy szczególnie uwzględnić osoby i rodziny będące w kryzysie bądź trudnej sytuacji ekonomicznej, doświadczające dotychczas barier w dostępie do usług społecznych oraz rodziny mające problemy w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

Poniżej wskazano przykładowe działania, które mogą być kierowane do poszczególnych grup i osób:

- ✓ osoby starsze: przeciwdziałanie izolacji społecznej i poczucia samotności przez Seniorów, usługi opiekuńcze i asystenckie, poradnictwo specjalistyczne, opieka wytchnieniowa oraz spotkania międzypokoleniowe, zajęcia i inicjatywy rozwijające aktywność oraz zagospodarowujące potencjał seniorów, spotkania edukacyjne i profilaktyczne na przykład w Klubie Seniora jak również przy realizacji inicjatyw lokalnych;
- ✓ osoby z niepełnosprawnościami: usługi opiekuńcze i/lub asystenckie, poradnictwo specjalistyczne, wsparcie psychologiczne, rehabilitacja, opieka wytchnieniowa, zajęcia integrujące osoby z niepełnosprawnościami z lokalną społecznością,

warsztaty, spotkania i inne formy aktywności jak również przy realizacji inicjatyw lokalnych;

- ✓ rodziny z dziećmi i młodzież: zajęcia wspierające rozwój dzieci i młodzieży, pomoc psychologiczna, poradnictwo specjalistyczne, profilaktyka zdrowotna dla rodziców i dzieci, działania edukacyjne służące wzmocnieniu kompetencji, zajęcia mające na celu podniesienie kompetencji wychowawczych oraz społecznych rodziców.

Potencjał/podmioty realizujące usługi na terenie Gminy Sulów:

Rekomendacje

Na podstawie wykonanej diagnozy społecznej w zakresie oceny potrzeb społecznych oraz oceny potencjału w zakresie realizacji usług społecznych na terenie Gminy Sulów w sposób zdecydowany rekomendowane jest utworzenie na terenie gminy Centrum Usług Społecznych. Nowo tworzony podmiot, jakim jest projektowane Centrum, powinno w sposób efektywny zarządzać usługami społecznymi z zakresu wspierania rodziny, wspierania osób starszych, wspierania rodzin i osób z niepełnosprawnościami, wsparcia opiekunów faktycznych, pobudzania aktywności obywatelskiej, reintegracji społeczno-zawodowej, przeciwdziałania bezrobociu, zgodnie z art. 2 pkt 1 Ustawy z dnia 19 lipca 2019r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych (Dz.U.2019.1818) oraz realizować zadania zgodnie z Projektem nr FELU.08.05-IZ.00-0002/24 pt. „Utworzenie CUS w Gminie Sulów” działanie 8.5 Usługi społeczne Priorytetu VIII Zwiększenie spójności społecznej Programu Fundusze Europejskie dla Lubelskiego 2021-2027 dofinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego Plus. Priorytet: FELU.08.00 Fundusze Europejskie, Działania: FELU.08.05 Usługi społeczne.

Rekomendowane jest także podjęcie działań w zakresie dotarcia do odbiorców usług poprzez przygotowanie strategii komunikacji i promocji Centrum Usług Społecznych na terenie Gminy Sulów oraz budowanie pozytywnego klimatu do tworzenia CUS wśród mieszkańców gminy.

Rekomendowane jest, w projektowanym CUS, wyznaczenie organizatora usług społecznych i/lub koordynatorów indywidualnych planów usług społecznych zgodnie, a art. 28 i 30 Ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych (Dz.U.2019.1818) – jako podmiotu, który posiada największą wiedzę w zakresie potrzeb mieszkańców oraz narzędzia dla realizowania spójnej polityki społecznej w gminie i budowania partnerskiej współpracy.

Rekomendowane jest opracowanie przez projektowane Centrum Usług Społecznych w Sułów, we współpracy z przedstawicielami samorządu lokalnego, organizacjami i innymi podmiotami, „Programu Usług Społecznych na rzecz wspierania priorytetowych grup, tj.: osoby starsze, osoby z niepełnosprawnościami, rodziny dysfunkcyjne i problemami wychowawczymi, rodziny z dzieckiem z niepełnosprawnością, opiekunów osób wymagających wsparcia w codziennym funkcjonowaniu, osób z uzależnieniami oraz ich rodzin, osób dotkniętych i zagrożonych przemocą oraz ich rodzin oraz młodzieży, reintegracji zawodowej i społecznej, pobudzania aktywności obywatelskiej”, zgodnie z art. 2 pkt 1 Ustawy z dnia 19 lipca 2019r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych (Dz.U.2019.1818).

3. Planowany katalog usług społecznych do wdrożenia w ramach CUS.

Do niedawna brak było w polskim systemie prawnym jednolitej definicji pojęcia usług społecznych w polskim prawodawstwie, natomiast w literaturze przedmiotu funkcjonują różne definicje. B. Szatur-Jaworska¹ określa usługi społeczne następująco:

- a) służą bezpośredniemu zaspokojeniu ludzkich potrzeb, a nie wytwarzaniu dóbr materialnych,
- b) adresatem usług są jednostki i rodziny, choć jakość i dostępność tych usług wpływa także na funkcjonowanie szerszych zbiorowości i grup społecznych,
- c) mogą być finansowane, organizowane i dostarczane zarówno przez instytucje publiczne, jak i niepubliczne,
- d) mieszkańcy otrzymują je bezpłatnie albo za całkowitą lub częściową odpłatnością.

W ustawie o CUS po raz pierwszy pojawiła się prawna definicja usług społecznych i ich zakres. Artykuł 2 ust 1 ustawy o CUS usługami społecznymi określa działania polityki prorodzinnej, wspierania rodziny, pieczy zastępczej, pomocy społecznej, promocji i ochrony zdrowia, wspierania osób niepełnosprawnych, edukacji publicznej, przeciwdziałania bezrobociu, kultury, kultury fizycznej i turystyki, pobudzania aktywności obywatelskiej, mieszkalnictwa, ochrony środowiska oraz reintegracji zawodowej i społecznej – podejmowane przez gminę w celu zaspokajania potrzeb wspólnoty samorządowej, świadczonych w formie niematerialnej bezpośrednio na rzecz osób, rodzin, grup społecznych, grup mieszkańców o określonych potrzebach lub ogółu mieszkańców.

IB. Szatur-Jaworska [w:] R. Szarfenberg, *Standaryzacja usług społecznych, ekspertyza*, [http://www.wrzos.org.pl/projekt1.18/download/ Ekspertyza%20 Ryszard%20Szarfenberg.pdf](http://www.wrzos.org.pl/projekt1.18/download/Ekspertyza%20Ryszard%20Szarfenberg.pdf), s. 12–19 (dostęp: 14.03.2021)

Ustawodawca w ust 2 art. 2 ustawy stwierdza, że usługami społecznymi są w szczególności działania podejmowane na podstawie:

- 1) ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej;
- 2) ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie;
- 3) ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej;
- 4) ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych;
- 5) ustawy z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego;
- 6) ustawy z dnia 11 września 2015 r. o zdrowiu publicznym;
- 7) ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi;
- 8) ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii;
- 9) ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych;
- 10) ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. - Prawo oświatowe;
- 11) ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy;
- 12) ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym;
- 13) ustawy z dnia 25 października 1991 r. o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej;
- 14) ustawy z dnia 25 czerwca 2010 r. o sporcie;
- 15) ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji;
- 16) ustawy z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3;
- 17) ustawy z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny.

Choć w samej ustawie nie ma katalogu usług społecznych, to przykładowe wyliczenie działań będących usługami społecznymi w rozumieniu ustawy zostało zaprezentowane przez autorów ustawy w uzasadnieniu do projektu ustawy i zawiera on:

- a) pracę socjalną z osobą i rodziną oraz asystenturę dla rodzin,
- b) środowiskową pracę socjalną w różnych formach,
- c) terapię osób i rodzin doświadczających trudności w funkcjonowaniu w społeczeństwie,
- d) mediacje rodzinne i w sporach innych niż rodzinne,
- e) animację lokalną,

- f) edukację środowiskową oraz inne formy działań aktywizujących w środowisku zamieszkania,
- g) poradnictwo prawne, obywatelskie, psychologiczne i rodzinne, w tym małżeńskie,
- h) reintegrację zawodową i społeczną,
- i) interwencję kryzysową,
- j) usługi wsparcia dla osób tworzących rodzinną pieczę zastępczą,
- k) rehabilitację zawodową i społeczną osób niepełnosprawnych, asystenturę i inne usługi wsparcia dla osób niesamodzielnych i osób o ograniczonej samodzielności, w tym niepełnosprawnych, przewlekłe chorych, starszych i bezdomnych,
- l) usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze, w tym dla osób niesamodzielnych i osób o ograniczonej samodzielności pozostających w środowisku zamieszkania,
- m) usługi wsparcia dla opiekunów osób niesamodzielnych i osób o ograniczonej samodzielności, w tym usługi opieki wytchnieniowej,
- n) wsparcia doradczego, informacyjnego i psychologicznego,
- o) pomoc postpenitencjarną i readaptację społeczną, promocję zdrowia, w tym zdrowia psychicznego, oraz
- p) edukację zdrowotną.

Diagnoza potrzeb i potencjału lokalnej społeczności w zakresie usług społecznych na terenie Gminy wskazała kierunki działania CUS w Sułowie i pozwoliła na stworzenie katalogu usług społecznych wskazanych do realizacji w ramach pilotażu. Katalog ten obejmuje wskazane poniżej usługi.

Nazwa usługi	Planowany zakres usług	Grupa docelowa
Utworzenie i funkcjonowanie dziennego domu pobytu dla osób starszych i niepełnosprawnych.	Spotkania grupowe w ramach organizacji czasu wolnego, warsztaty tematyczne, zajęcia ruchowe (np. taneczne gimnastyczne, nordic walking), edukacyjne (np. obsługa komputera), zajęcia integracyjne z młodzieżą (np. wymiana międzypokoleniowa doświadczeń), poradnictwo specjalistyczne (np. psycholog, terapeuta), edukacja zdrowotna (np. żywieniowa), kulturalne, plastyczne, zajęcia integracyjne (wycieczki),	Grupa docelowa projektu - Seniorzy
Usługi integracyjne i edukacyjne dla rodzin	warsztaty edukacyjne: psychoedukacja, edukacja zdrowotna, warsztaty regionalne, oraz według	Grupa docelowa projektu - Rodziny

	zgłaszanych potrzeb, wycieczki, spotkania rodzinne	
Usługi Wsparcia Specjalistycznego	Poradnictwo grupowe i indywidualne dla osób /rodzin np. mediacje, konsultacje psychologiczne, prawne, poradnictwo zawodowe, terapia uzależnień,	Grupa docelowa projektu
Asystent osoby starszej lub/i niepełnosprawnej	Pomoc w codziennym funkcjonowaniu, w załatwieniu spraw urzędowych, organizacja czasu wolnego, podtrzymywanie kontaktów ze środowiskiem, pomoc w prowadzeniu gospodarstwa domowego (praca w środowisku)	Grupa docelowa projektu - osoby niezaradne życiowo, starsze, niepełnosprawne
Usługi wytnieniowe	Wsparcie dla opiekunów osób niepełnosprawnych, poradnictwo psychologiczne, zajęcia o charakterze edukacyjnym i profilaktycznym (np. szkolenia specjalistyczne z opieki nad niepełnosprawną osobą)	Grupa docelowa projektu - osoby dorosłe niepełnosprawne, rodziny osób niepełnosprawnych, dzieci niepełnosprawne, rodziny dzieci niepełnosprawnych
Animacja środowiskowa i wolontariat (Organizator społeczności lokalnej)	Organizacja działań w ramach inicjatyw społecznych (np. pikniki rodzinne, porządkowe, sportowe) działania integracyjne mające na celu wzbudzenie aktywności społecznej mieszkańców Gminy	Grupa docelowa projektu

4. Cele, jakie mają być osiągnięte w ramach działania CUS i sposoby pomiaru stopnia ich osiągnięcia.

Cel główny CUS:

Lepsze zaspokajania przez gminę potrzeb wspólnoty samorządowej Gminy w zakresie usług społecznych, koordynacji tych usług oraz powstania nowej instytucji lokalnej polityki społecznej, służącą rozwojowi i integracji usług społecznych, organizowanych i świadczonych na poziomie gminy

Cele szczegółowe CUS:

1. Poprawa warunków życia w Gminie Sułów dzięki zwiększeniu katalogu świadczonych usług społecznych, zgodnie z zapotrzebowaniem mieszkańców Gminy Sułów.

2. Utworzenie zintegrowanego systemu świadczenia usług społecznych i ich koordynacja na poziomie gminy poprzez utworzenie Centrum Usług Społecznych w Gminie Sułów.
3. Wzmocnienie potencjału sektora ekonomii społecznej poprzez zwiększeniu udziału organizacji pozarządowych, w szczególności podmiotów ekonomii społecznej w świadczeniu usług społecznych na rzecz lokalnej społeczności gminy Sułów.

Lp	Rezultat	Wskaźnik rezultatu	Monitorowanie osiągniętych rezultatów (sposób i okres monitoringu)
	Utworzenie i funkcjonowanie dziennego domu pobytu dla osób starszych. Rezultat: Zwiększenie aktywności osób starszych w społeczeństwie, organizacja czasu wolnego dla osób starszych, poszerzenie oferty usług dla osób starszych	Liczba osób starszych – uczestników zajęć realizowanych w nowopowstałym DDP. Liczba zajęć integracyjnych organizowanych dla uczestników	Monitoring realizowany przez cały okres realizacji zadania w postaci dokumentacji potwierdzającej udzielenie wsparcia, sporządzonej przez osobę odpowiedzialną za zadanie
	Usługi integracyjne i edukacyjne dla rodzin Rezultat: Zwiększenie liczby działań integracyjnych na rzecz rodzin	Liczba zajęć integracyjnych organizowanych dla uczestników (rodzin). Liczba rodzin biorących udział we wsparciu.	Monitoring realizowany przez cały okres realizacji zadania w postaci dokumentacji potwierdzającej udzielenie wsparcia, sporządzonej przez osobę odpowiedzialną za zadanie
	Usługi Wsparcia Specjalistycznego Rezultat: Zwiększenie liczby usług wsparcia specjalistycznego świadczonych dla mieszkańców gminy	Liczba godzin wsparcia w formie poradnictwa specjalistycznego (konsultacje psychologiczne, prawne, poradnictwo zawodowe, terapia uzależnień, itp.) Liczba osób objętych specjalistycznym wsparciem	Monitoring realizowany przez cały okres realizacji zadania w postaci dokumentacji potwierdzającej udzielenie wsparcia, sporządzonej przez osobę odpowiedzialną za zadanie
	Asystent osoby starszej lub/i niepełnosprawnej Rezultat:	Liczba osób starszych/ niepełnosprawnych objętych wsparciem asystenta	Monitoring realizowany przez cały okres realizacji zadania w postaci dokumentacji potwierdzającej

	Zwiększenie liczby osób starszych/ niepełnosprawnych objętych opieką asystenta		udzielenie wsparcia, sporządzonej przez osobę odpowiedzialną za zadanie
	Usługi wytchnieniowe Rezultat: Zwiększenie liczby osób (opiekunów osób niepełnosprawnych) objętych wsparciem w formie usług wytchnieniowych	Liczba osób objętych wsparciem Liczba udzielonych świadczeń (wsparcia)	Monitoring realizowany przez cały okres realizacji zadania w postaci dokumentacji potwierdzającej udzielenie wsparcia, sporządzonej przez osobę odpowiedzialną za zadanie
	Animacja środowiskowa i wolontariat (Organizator społeczności lokalnej) Rezultat: Zwiększenie aktywności społecznej mieszkańców poprzez organizację działań w środowisku oraz wolontariatu	Liczba działań z zakresu animacji środowiskowej. Liczba wolontariuszy	Monitoring realizowany przez cały okres realizacji zadania w postaci dokumentacji potwierdzającej udzielenie wsparcia, sporządzonej przez osobę odpowiedzialną za zadanie

Poprawa warunków życia w Gminie Sułów dzięki zwiększeniu katalogu świadczonych usług społecznych, zgodnie z zapotrzebowaniem mieszkańców Gminy Sułów. Utworzenie zintegrowanego systemu świadczenia usług społecznych i ich koordynacja na poziomie gminy poprzez utworzenie Centrum Usług Społecznych w Gminie Sułów.

Lp.	Rezultat	Wskaźnik rezultatu	Monitorowanie osiągniętych rezultatów (sposób i okres monitoringu)
1.	Stworzenie wystandaryzowanego systemu monitorowania i ewaluowania usług społecznych świadczonych w ramach projektu.	1 zintegrowany system świadczenia usług społecznych w Gminie Sułów.	Monitorowanie ilości usług świadczonych w ramach projektu oraz analizowane wyników testowania.
2.	Wzrost poziomu wiedzy i kompetencji kadry Centrum w	3 pracowników CUS podniesie swoje kompetencje i	Zaświadczenie, dyplomy, certyfikaty potwierdzające

	zakresie zarządzania i koordynacji świadczonych usług społecznych.	umiejętności w zakresie funkcjonowania centrum	udział w szkoleniach z tematyki usług społecznych, listy obecności.
3.	Wypracowanie kompleksowego systemu obsługi usług społecznych dla mieszkańców Gminy Sulów.	„System jednego okienka” w zakresie świadczenia usług społecznych	Zastosowanie narzędzia do monitoringu usług społecznych wypracowanego w ramach realizacji projektu. Monitoring realizowany przez cały okres realizacji zadani, począwszy od dnia rozpoczęcia funkcjonowania CUS

Wzmocnienie potencjału sektora ekonomii społecznej poprzez zwiększeniu udziału organizacji pozarządowych, w szczególności podmiotów ekonomii społecznej w świadczeniu usług społecznych na rzecz lokalnej społeczności gminy.

Lp.	Rezultat	Wskaźnik rezultatu	Monitorowanie osiąganych rezultatów (sposób i okres monitoringu)
1.	Utworzenie i działalność partnerstwa wielosektorowego na rzecz rozwoju usług społecznych	1 Partnerstwo wielosektorowe na rzecz rozwoju usług społecznych w Gminie Sulów	Analiza dokumentacji związanej z funkcjonowaniem partnerstwa
2.	Stworzenie systemu zlecenia usług społecznych NGO	Wzrost zleczanych NGO usług o min. 30 %	Analiza dokumentacji konkursów, w ramach których zlecane były usługi społeczne w systemie jedno i wieloletnim
3.	Opracowanie i wdrożenie minimalnych standardów świadczenia usług przez NGO	100% NGO świadczących usługi zlecane przez CUS wdrożyło opracowane standardy	Zastosowanie narzędzia do monitoringu usług społecznych wypracowanego w ramach realizacji projektu. Monitoring realizowany przez cały okres realizacji zadani, począwszy od dnia rozpoczęcia funkcjonowania CUS

5. Plan podnoszenia kwalifikacji i nabycia umiejętności przez zespół CUS.

Ustawa z 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych precyzyjnie i jednoznacznie określają obligatoryjne wymagania stawiane kadrom CUS i w odniesieniu do poszczególnych stanowisk wymieniają niezbędne warunki formalne. Uzupełnienie kwalifikacji dotyczy też kadry Zarządzającej oraz pracowników CUS. Wymagania w zakresie wykształcenia i posiadanego doświadczenia przez osoby, które będą zatrudnione w centrum:

- a) dyrektor centrum usług społecznych,
- b) organizator pomocy społecznej,
- c) organizator usług społecznych,
- d) koordynatorzy indywidualnych planów usług społecznych,
- e) organizator społeczności lokalnej.

stawiają przed osobami pracującymi w przekształcanym w CUS, Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Sułowie konieczność podnoszenia (uzupełnienia) swoich kwalifikacji. Wyzwania w zakresie posiadania odpowiedniego wykształcenia nie dotyczą więc tylko nowej kadry, ale także pracowników GOPS, który podlega przekształceniu. Szkolenia z zakresu zarządzania i organizacji usług społecznych, opracowywania i realizacji indywidualnych planów usług społecznych oraz organizacji społeczności lokalnej ma organizować Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Lublinie.

Do obowiązkowych obszarów tematycznych, określonych w Rozporządzeniu Rady Ministrów w sprawie szkoleń dla pracowników centrum usług społecznych z dnia 30 marca 2020 roku (Dz. U. z 2020 roku, poz. 664), z zakresu szkoleń, w których kadra CUS w Sułowie deklaruje chęć uczestnictwa należą:

- 1) zarządzanie i organizacja usług społecznych;
- 2) opracowywanie i realizacji indywidualnych planów usług społecznych;
- 3) organizacja społeczności lokalnej

Z wstępnej analizy potrzeb szkoleniowych pracowników GOPS w Sułowie wynika lista kluczowych tematów takich jak:

- 1) centrum usług społecznych jako podmiot lokalnej polityki społecznej - przepisy prawa regulujące powoływanie, organizację i funkcjonowanie centrum;
- 2) definiowanie usług i ich odbiorców, metody realizacji i zarządzania usługami, tworzenie zintegrowanych lokalnych systemów usług społecznych;
- 3) metody prowadzenia rozeznania potrzeb i potencjału wspólnoty samorządowej w zakresie usług społecznych oraz opracowywania diagnozy potrzeb i potencjału wspólnoty samorządowej w zakresie usług społecznych;

- 4) usługi społeczne na rzecz osób, rodzin, grup społecznych, grup mieszkańców o określonych potrzebach lub ogółu mieszkańców;
- 5) programowanie lokalnej polityki społecznej w obszarze usług społecznych, z uwzględnieniem współpracy międzyinstytucjonalnej;
- 6) zarządzanie zintegrowanym lokalnym systemem usług społecznych, obejmujące planowanie, organizowanie, koordynowanie, realizowanie, monitorowanie i ewaluowanie usług społecznych;
- 7) realizowanie usług społecznych przez centrum usług społecznych przy pomocy publicznych i niepublicznych wykonawców usług społecznych;
- 8) gromadzenie, aktualizowanie i udostępnianie informacji o usługach społecznych realizowanych na obszarze gminy lub gmin - aspekty techniczne związane z rozwijaniem i koordynacją lokalnego systemu usług społecznych;
- 9) opracowywanie diagnozy potrzeb i potencjału wspólnoty samorządowej w zakresie usług społecznych;
- 10) rola organizacji pozarządowych w kształtowaniu lokalnego rynku usług społecznych oraz zasady współpracy z partnerami społecznymi;
- 11) metody rozpoznawania indywidualnych potrzeb osób zainteresowanych korzystaniem z usług społecznych oraz działań wspierających;
- 12) metodyka opracowania, realizacji i monitorowania indywidualnych planów usług społecznych;
- 13) kompetencje, zadania i funkcje organizatora społeczności lokalnej jako planisty, organizatora sieci społecznych oraz animatora lokalnego;
- 14) planowanie rozwoju społeczności lokalnej, w tym opracowywanie i aktualizacja planu organizowania społeczności lokalnej.

Ponadto bardzo ważne tematy szkoleń związane z kontraktowaniem usług społecznych w ramach CUS to:

- 1) zasady i procedury kontraktowania usług społecznych:
 - a) organizacjom pozarządowym lub podmiotom, o którym mowa w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie;
 - b) podmiotom wyłoniony na podstawie ustawy Prawo zamówień publicznych;
 - c) podmiotom wykonującym działalność leczniczą w rozumieniu ustawy o działalności leczniczej;
- 2) partnerstwo międzysektorowe (samorząd wojewódzki/powiatowy/gminny/ ROPS/PCPR/CUS/NGO/ PES) w obszarze tworzenia i funkcjonowania Modeli Usług Społecznych;

- 3) współpraca pracowników socjalnych, koordynatorów indywidualnych programów usług społecznych, organizatorów społeczności lokalnej w realizacji indywidualnych planów usług społecznych;
- 4) zamówienia publiczne z wykorzystaniem klauzul społecznych w kontekście ustawy Prawo zamówień publicznych, które przepisy weszły w życie 1 stycznia 2021 roku.

Uczestnictwo kadry CUS w Sułowie w wymaganych szkoleniach, zgodnie z Rozporządzeniem Rady Ministrów w sprawie szkoleń dla pracowników centrum usług społecznych z dnia 30 marca 2020 roku, w dużej mierze uzależnione jest od podjęcia działań organizacyjnych w tym zakresie przez Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Lublinie, który zgodnie z art. 34 ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych, może być jedynym organizatorem szkoleń dla dyrektora centrum, organizatora usług społecznych, koordynatora indywidualnych planów usług społecznych oraz organizatora społeczności lokalnej, do wykonywania zadań wynikających z ustawy.

6. Sposoby promocji i informacji nt. działania CUS w odniesieniu do poszczególnych grup odbiorców usług społecznych i zastosowane metody docierania do potencjalnych odbiorców.

W związku z wdrażaniem Centrum Usług Społecznych w Gminie Sułów komunikacja z beneficjentami usług społecznych będzie stanowiła kluczowy element wpływający na efektywność realizowanych usług. Wdrożenie skutecznego systemu komunikacji z mieszkańcami Gminy Sułów obejmującego sposoby promocji i informacji nt. działania CUS ma następujące cele:

- 1) informowanie mieszkańców Gminy o usługach dostępnych w CUS i zachęcanie do korzystania z tych usług.
- 2) budowanie wizerunku Centrum Usług Społecznych wśród mieszkańców Gminy
- 3) wzrost zaangażowania mieszkańców w działania realizowane na ich rzecz w Gminie, w tym w działania samopomocowe, wolontaryjne.

Narzędzia komunikacji – zasoby lokalne

Na terenie Gminy Sułów funkcjonują następujące zasoby w obszarze komunikacji:

- 1) lokalne media:
- 2) outdoor (tablice ogłoszeń):
tablice ogłoszeń w każdym sołectwie Gminy:

- 3) Narzędzia komunikacji będące w posiadaniu Urzędu Gminy w Sułowie:
- a) tematyczne broszury i ulotki,
 - b) informacje prasowe przygotowywane i przesyłane do mediów,
 - c) spotkania bezpośrednie z mieszkańcami (w tym spotkania konsultacyjne),
 - d) strona internetowa Gminy Sułów: <https://sulow.pl/>
 - e) profile Gminy Sułów w mediach społecznościowych
 - f) Strony internetowe instytucji działających na terenie gminy:
- 4) strony internetowe i/lub profile na Facebooku NGO prowadzących działalność na terenie Gminy Sułów

7. Sposób zarządzania CUS.

Działalnością Centrum Usług Społecznych w Sułowie kieruje Dyrektor, który ponosi odpowiedzialność za całokształt działalności Centrum i reprezentuje je na zewnątrz. Dyrektor działa na podstawie pełnomocnictw i upoważnień udzielonych przez Wójta, o ile jest to niezbędne dla realizacji statutowych zadań Centrum. Dyrektora Centrum powołuje i odwołuje Wójt Sułowa, przed którym ponosi odpowiedzialność za jego działalność Centrum, a w szczególności za należyłą organizację pracy oraz prawidłowe i sprawne wykonywanie zadań statutowych. W sprawach dotyczących funkcjonowania Centrum Dyrektor wydaje akty wewnętrzne w formie zarządzeń, instrukcji lub regulaminów. Jest także pracodawcą w rozumieniu Kodeksu pracy, w stosunku do pracowników zatrudnionych w Centrum.

Ponadto do zadań dyrektora centrum należy w szczególności zatwierdzanie opracowywanych przez organizatora usług społecznych standardów jakości usług społecznych, zatwierdzanie indywidualnych planów usług społecznych i ich aktualizacji, opracowywanie rocznego planu działalności centrum, opracowywanie sprawozdania z działalności centrum za poprzedni rok kalendarzowy, sprawowanie zarządu mieniem centrum, a także prowadzenie gospodarki finansowej centrum.

Do zadań dyrektora Centrum należy także:

- 1) w przypadku Dyrektora kierującego Centrum powstałego w wyniku przekształcenia GOPS wykonywanie uprawnień i obowiązków kierownika ośrodka pomocy społecznej określonych w ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej oraz w innych przepisach określających zasady realizowania zadań przekazanych do realizacji centrum;
- 2) przedstawienie corocznie radzie gminy, która utworzyła centrum, sprawozdanie z działalności centrum za poprzedni rok kalendarzowy oraz przedstawienie

wniosków wynikających z rozeznania potrzeb i potencjału wspólnoty samorządowej w zakresie usług społecznych. W przypadku centrum realizującego zadania dla kilku gmin, dokumenty, o których mowa w zdaniu pierwszym, przedstawia się w odniesieniu do każdej z gmin, która zawarła porozumienie (z art.10 pkt 2 lub porozumienie z art. 15 ustawy).

Dyrektor centrum może jednocześnie wykonywać zadania organizatora usług społecznych.

W ramach struktury Centrum wyodrębnia się następujące zespoły i samodzielne stanowiska pracy:

- 1) Zespół ds. obsługi finansowej
 - a) Główny księgowy,
 - b) referent ds. księgowych;
- 2) Zespół ds. realizacji zadań z zakresu pomocy społecznej w ramach, którego wyodrębnia się m.in:
 - a) organizatora pomocy społecznej,
 - b) pracowników socjalnych;
- 3) Zespół ds. organizowania usług społecznych w ramach, którego wyodrębnia się m.in:
 - a) organizatora usług społecznych,
 - b) koordynatora indywidualnych planów usług społecznych;
- 4) Organizatora społeczności lokalnej.
- 5) Zespół ds. usług opiekuńczych
- 6) Asystenta rodziny
- 7) Zespół ds. świadczeń finansowych (świadczeń rodzinnych, funduszu alimentacyjnego, zasiłku dla opiekuna, karty dużej rodziny, oraz świadczenia wychowawczego, dodatków mieszkaniowych, dodatków energetycznych, stypendiów socjalnych oraz dodatków osłonowych)
- 8) Sprzątaczką

Do głównych zadań **Zespołu do spraw realizacji zadań z zakresu pomocy społecznej** należy prowadzenie działań Centrum w obszarze pomocy społecznej, w szczególności prowadzenie pracy socjalnej. W skład zespołu wchodzi: organizator pomocy społecznej i 3 pracowników socjalnych. Do zadań organizatora pomocy społecznej należy w szczególności organizowanie wykonywania przez centrum zadań z zakresu pomocy społecznej i kierowanie zespołem do spraw realizacji zadań z zakresu pomocy społecznej.

Zespołu do spraw organizowania usług społecznych kieruje organizator usług społecznych. Do zadań organizatora należy w szczególności:

- 1) organizowanie usług społecznych realizowanych przez centrum;
- 2) prowadzenie na bieżąco rozeznania potrzeb wspólnoty samorządowej w zakresie usług społecznych oraz potencjału wspólnoty samorządowej w zakresie organizowania usług społecznych;
- 3) podejmowanie działań w celu rozwijania oraz koordynacji lokalnego systemu usług społecznych, w tym nawiązywanie współpracy z organami administracji publicznej, organizacjami pozarządowymi i podmiotami, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, podmiotami wykonującymi działalność leczniczą w rozumieniu ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej oraz osobami fizycznymi i prawnymi, wykonującymi usługi z zakresu, o którym mowa w art. 2 ust. 1, na obszarze działania centrum;
- 4) opracowywanie standardów jakości usług społecznych określonych w programie usług społecznych, w przypadku braku określenia tych standardów w obowiązujących przepisach.

W skład zespołu do spraw organizowania usług społecznych wchodzi 1 koordynator indywidualnych planów usług społecznych, do zadań którego należy:

- 1) przeprowadzanie rozpoznania indywidualnych potrzeb osoby zainteresowanej skorzystaniem z usług społecznych określonych w programie usług społecznych, zwanego dalej „rozpoznaniem indywidualnych potrzeb”;
- 2) opracowywanie indywidualnych planów usług społecznych i ich aktualizacji;
- 3) monitorowanie realizacji indywidualnych planów usług społecznych;
- 4) koordynowanie usług społecznych udzielanych w ramach indywidualnych planów usług społecznych;
- 5) przeprowadzanie z osobami objętymi indywidualnymi planami usług społecznych rozmów podsumowujących realizację tych planów.

Do zadań organizatora społeczności lokalnej należy w szczególności:

- 1) prowadzenie na bieżąco rozeznania potrzeb wspólnoty samorządowej w zakresie działań wspierających i potencjału wspólnoty samorządowej w zakresie działań wspierających;

- 2) opracowywanie, w oparciu o wnioski wynikające z rozeznania potrzeb i potencjału wspólnoty samorządowej w zakresie działań wspierających, planu organizowania społeczności lokalnej i jego aktualizacji oraz realizacja tego planu;
- 3) podejmowanie działań w celu aktywizacji wspólnoty samorządowej, w szczególności organizowanie działań wspierających;
- 4) inicjowanie innych niż określone w pkt 3 działań zmierzających do wzmocnienia więzi społecznych i integracji wspólnoty samorządowej;
- 5) współpraca z podmiotami prowadzącymi na obszarze działania centrum animację lokalną lub inne formy pracy środowiskowej.

8. Sposoby pozyskiwania i zarządzania informacjami przydatnymi dla potencjalnych grup odbiorców.

Stosownie do art. 4 ust. 1 ustawy o realizowaniu usług społecznych przez Centrum Usług Społecznych, Rada Gminy przyjmie w drodze uchwały, program usług społecznych, określający usługi społeczne wyłonione na podstawie diagnozy potrzeb mieszkańców Gminy Sułów.

Program zakłada poszerzenie zakresu usług społecznych adresowanych do poszczególnych kategorii społeczności lokalnej oraz grup o określonych potrzebach. Na podstawie odrębnych aktów normatywnych przyjęte zostaną programy osłonowe, profilaktyczne i inne gminne programy wsparcia.

Podstawowe elementy programu usług społecznych

Należy zaznaczyć, że program usług społecznych nie może określać innych warunków przyznawania tych usług, niż określają to przepisy odrębne. Program nie może być także sprzeczny z innymi programami przyjętymi przez gminę.

Podstawą do tworzenia programów usług społecznych jest diagnoza potrzeb i potencjału wspólnoty samorządowej w zakresie usług społecznych.

Do obowiązkowych części programu, określonych przez ustawodawcę należą:

- 1) **nazwa i cel programu**
- 2) **okres realizacji programu**
- 3) **opis potrzeb uzasadniających realizację programu** – wynikających z diagnozy;
- 4) **charakterystyka i przewidywana liczba osób objętych programem** – wskazanie odbiorców (beneficjentów) usług społecznych, a także określenie ich zasobów i ograniczeń;

- 5) **określenie usług społecznych oferowanych w programie** – w tym z zakresu pomocy społecznej, systemu pieczy zastępczej, polityki prorodzinnej, promocji i ochrony zdrowia, a także usług zmierzających do zwiększenia aktywności społecznej mieszkańców;
- 6) **warunki i tryb kwalifikowania osób zainteresowanych do korzystania z usług społecznych określonych w programie** – kryteria kwalifikowania do korzystania z usług społecznych nie mogą być mniej korzystne, niż przewidują to inne akty prawa;
- 7) **wysokość opłaty za usługi społeczne, osoby uprawnione do uzyskania ulg w opłacie za usługi społeczne i wysokość tych ulg, jeżeli program przewiduje opłatę lub ulgi w opłacie za usługi społeczne** – określenie kwot odpłatności za dany typ usługi, z uwzględnieniem zwolnień i ulg oraz terminów wnoszenia opłat;
- 8) **sposób dokumentowania spełniania warunków, o których mowa w pkt 6 oraz uprawnień do uzyskania ulg w opłacie, o których mowa w pkt 7** – określenie wymaganych dokumentów niezbędnych do zakwalifikowania do korzystania z usług, a także do uzyskania ulg i zwolnień;
- 9) **dane osobowe niezbędne do kwalifikowania osób zainteresowanych do korzystania z usług społecznych określonych w programie, w tym dane osobowe, o których mowa w art. 9 ust. 1 i art. 10 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z 27.04.2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych)** – program powinien być zgodny z przepisami RODO;
- 10) **organizacja programu, w tym etapy jego realizacji** – program powinien obejmować harmonogram oraz sposób realizacji programu;
- 11) **sposób monitorowania i oceny programu oraz mierniki efektywności jego realizacji**
- 12) **budżet programu oraz źródła jego finansowania.**

9. Założenia do Programu usług społecznych.

W myśl art. 4 ust. 1 ustawy rada gminy może przyjąć, w drodze uchwały, program usług społecznych, określający usługi społeczne wynikające z potrzeb wspólnoty

samorządowej. Z powyższego wynika, że przyjęcie programu ma charakter fakultatywny – gmina może, ale nie musi, realizować usługi społeczne w oparciu o program. Potwierdzenie powyższego znajdujemy w art. 4 ust. 4 ustawy, w którym wprost wskazano, że opracowywanie, przyjmowanie, realizowanie i ocena programów usług społecznych należy do zadań własnych gminy o charakterze fakultatywnym. Skoro jednak funkcjonowanie CUS, a więc jednostki organizacyjnej tworzonej również na zasadzie dobrowolności, ma służyć realizacji programu, to przyjmując wykładnię celowościową przywołanych przepisów, należałoby uznać, że przyjęcie uchwały o utworzeniu programu należy traktować w kategoriach rekomendowanego przez ustawodawcę działania gminy, która zdecydowała się na utworzenie CUS. Jeśli jednak gmina nie zdecyduje się na przyjęcie programu, to CUS realizować będzie usługi społeczne wyłącznie na zasadach i w trybie określonych w przepisach odrębnych, określających zasady przyznawania i udzielania usług społecznych, a także w przedmiotowej ustawie.

Z treści przywołanych powyżej przepisów, jak również z art. 4 ust. 3 ustawy, wynika, że rada gminy może przyjąć więcej niż jeden program usług społecznych. Tym samym program może zarówno obejmować kompleksowy zakres usług społecznych i ogół mieszkańców danej gminy, jak i być adresowany do poszczególnej kategorii lokalnej społeczności oraz grup o określonych, ściśle skonkretyzowanych potrzebach. Swoboda jednostki samorządu terytorialnego w ustalaniu liczby oraz zakresu programu/ów usług społecznych pozwala także uniknąć sytuacji dublowania się programów społecznych przyjmowanych przez samorząd gminny, tj. wprowadzanych i realizowanych na podstawie innych aktów normatywnych (np. program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, program przeciwdziałania narkomanii itd.).

Podstawowe elementy programu usług społecznych

Na wstępie należy podkreślić, że program usług społecznych nie może ustanawiać innych warunków przyznawania tych usług, niż określają to przepisy odrębne. Program nie może być także sprzeczny z innymi programami przyjętymi przez gminę. Przykładowo, w art. 50 ustawy z 12.03.2004 r. o pomocy społecznej – wskazano na przesłanki ustalania uprawnienia do uzyskania świadczenia z pomocy społecznej, jakim są usługi opiekuńcze lub specjalistyczne usługi opiekuńcze. Jednocześnie w art. 50 ust. 6 ustawy. uregulowano, że rada gminy określa, w drodze uchwały, szczegółowe warunki przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi, oraz szczegółowe warunki częściowego lub całkowitego zwolnienia od

opłat, jak również tryb ich pobierania. Nie ulega wątpliwości, że usługi opiekuńcze należą do kategorii usług społecznych, ale ponieważ ustawodawca przewidział zasady i standardy ich świadczenia, to gmina nie może swobodnie dokonywać zmian w tym zakresie, jak też nie może ustanowić programu, który byłby sprzeczny z przyjętymi regułami ustanowionymi w przedmiotowej, obligatoryjnej uchwale lub ustawie.

Przechodząc do źródeł tworzenia programów usług społecznych, ustawodawca w art. 5 ust. 2 ustawy zaznacza, że przy opracowywaniu programu usług społecznych gmina bierze pod uwagę **diagnozę potrzeb i potencjału wspólnoty samorządowej w zakresie usług społecznych**.

Ustawodawca wskazuje na obligatoryjne elementy każdego programu, ale dopuszcza również wprowadzenie innych elementów, które będą istotne z punktu widzenia celu i reguł programu, np. określające zasady współpracy w realizacji programu, tryb prowadzonych konsultacji itd. Do obowiązkowych części programu należą jednak:

- 1) **nazwa i cel programu** – przykładowo, celem programu może być: wsparcie mieszkańców lub grupy mieszkańców, zapewnienie dostępu do określonego rodzaju lub typu usług, zapewnienie określonej formy pomocy lub wsparcia;
- 2) **okres realizacji programu** – dla programów rocznych będzie on tożsamy z rokiem budżetowym; w przypadku programów wieloletnich program może obejmować dowolną perspektywę czasową, jednak należy założyć, że nie może być on dłuższy niż 5-letni okres ważności diagnozy potrzeb i potencjału wspólnoty samorządowej w zakresie usług społecznych, a także okres, na jaki zawarto porozumienie w sprawie utworzenia ponadgminnego CUS;
- 3) **opis potrzeb uzasadniających realizację programu** – powinien wynikać z ww. diagnozy potrzeb wspólnoty samorządowej, odnosić się do wszystkich jej mieszkańców lub części (grupy) i być powiązany z typem usług społecznych, które będą zapewnione w programie;
- 4) **charakterystyka i przewidywana liczba osób objętych programem** – powinien wskazywać na beneficjentów usług społecznych, tj. np. określone osoby, rodziny, grupy społeczne, grupy mieszkańców o określonych potrzebach lub ogół mieszkańców; zawierać ich charakterystykę, np. społeczną, demograficzną itp., a także np. ich potencjał oraz ograniczenia;
- 5) **określenie usług społecznych oferowanych w programie** – oferowane usługi powinny mieścić się w ich ustawowym zakresie, tj. polityki prorodzinnej, wspierania rodziny, systemu pieczy zastępczej, pomocy społecznej, promocji i ochrony zdrowia, wspierania osób niepełnosprawnych, edukacji publicznej,

przeciwdziałania bezrobociu, kultury, kultury fizycznej i turystyki, pobudzania aktywności obywatelskiej, mieszkalnictwa, ochrony środowiska, reintegracji zawodowej i społecznej;

- 6) **warunki i tryb kwalifikowania osób zainteresowanych do korzystania z usług społecznych określonych w programie** – program nie może ustanawiać warunków i trybu kwalifikowania w sposób mniej korzystny, niż przewidują to inne akty prawa; należy pamiętać, że kwalifikowanie osób zainteresowanych do korzystania z usług społecznych określonych w programie usług społecznych odbywać się może wyłącznie za pośrednictwem centrum, na wniosek osoby zainteresowanej, jej przedstawiciela ustawowego albo opiekuna faktycznego;
- 7) **wysokość opłaty za usługi społeczne, osoby uprawnione do uzyskania ulg w opłacie za usługi społeczne i wysokość tych ulg, jeżeli program przewiduje opłatę lub ulgi w opłacie za usługi społeczne** – powinna m.in. wskazywać kwoty odpłatności za dany typ usług, wymieniać osoby uprawnione do zwolnień lub częściowych zwolnień z odpłatności, definiować kryteria tych zwolnień lub ulg (np. dochodowe, związane z sytuacją osobistą, zdrowotną itp.), a także termin wnoszenia tych opłat;
- 8) **sposób dokumentowania spełniania warunków, o których mowa w pkt 6 powyżej, oraz uprawnień do uzyskania ulg w opłacie, o których mowa w pkt 7 powyżej** – jeśli program przewiduje opłatę za dany typ usług, to kwalifikowanie do nich odbywa się na podstawie złożonych przez wnioskodawców oświadczeń o spełnieniu określonych w programie usług społecznych warunków do korzystania z tych usług oraz o uprawnieniu do ulg w opłacie za usługi społeczne, które składa się pod rygorem odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych oświadczeń; program powinien także zawierać informację o dokumentach, które uznaje się za niezbędne do zakwalifikowania do usług, a także do uzyskania ulg i zwolnień, o których mowa;
- 9) **dane osobowe niezbędne do kwalifikowania osób zainteresowanych do korzystania z usług społecznych określonych w programie, w tym dane osobowe, o których mowa w art. 9 ust. 1 i art. 10 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z 27.04.2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie**

o ochronie danych) – program powinien więc odnosić się do przetwarzania danych osobowych ujawniających pochodzenie rasowe lub etniczne, poglądy polityczne, przekonania religijne lub światopoglądowe, przynależność do związków zawodowych oraz przetwarzania danych genetycznych, danych biometrycznych w celu jednoznacznego zidentyfikowania osoby fizycznej lub danych dotyczących zdrowia, seksualności lub orientacji seksualnej, a także danych dotyczących wyroków skazujących oraz czynów zabronionych lub powiązanych środków bezpieczeństwa. Program powinien określać niezbędne dane gromadzone i przetwarzane wnioskodawców oraz osób korzystających z usług społecznych określonych w programie usług społecznych oraz członków ich rodzin. Niezbędnymi danymi mogą przykładowo być: imię i nazwisko; data urodzenia; adres miejsca zamieszkania lub pobytu, lub zameldowania na pobyt stały; miejsce zamieszkania lub pobytu; numer PESEL; numer dokumentu potwierdzającego tożsamość; płeć; stan cywilny; obywatelstwo; stopień pokrewieństwa z członkami rodziny; rodzaj szkoły lub szkoły wyższej, do której uczęszcza osoba; data i miejsce złożenia wniosku o korzystanie z usług społecznych wskazanych w programie; liczba, rodzaj, zakres, wartość i miejsce przyznanych usług;

- 10) **organizacja programu, w tym etapy jego realizacji** – program powinien obejmować harmonogram oraz sposób realizacji programu, w tym (jeśli występują) określać: podmioty realizujące, przypisane im zadania i termin ich realizacji;
- 11) **sposób monitorowania i oceny programu oraz mierniki efektywności jego realizacji** – program powinien m.in. określać: zasady dotyczące wymogów w zakresie tworzenia informacji o realizacji programu, zasad ich przekazywania, gromadzonych danych, na podstawie których następuje weryfikacja osiągniętych celów i realizacji zadań, procedury dokonania ewaluacji, np. *ex post* . Dodatkowo należy podkreślić, że po zakończeniu realizacji programu usług społecznych gmina sporządza informację z realizacji programu usług społecznych, która podobnie jak sam program udostępniana jest na stronie Biuletynu Informacji Publicznej urzędu gminy oraz na stronie Biuletynu Informacji Publicznej Centrum. Umieszczenie informacji następuje nie później niż w terminie czterech miesięcy od zakończenia realizacji programu usług społecznych;
- 12) **budżet programu oraz źródła jego finansowania** – program powinien zawierać m.in.: zasady podziału środków na realizację programu, kwoty na realizację programu, limity środków, wkład finansowy lub/ rzeczowy.

10. Założenia do Planu organizowania społeczności lokalnej w ramach aktywności CUS.

Jednym z kluczowych zadań CUS jest podejmowanie działań na rzecz integracji i wspierania rozwoju wspólnoty samorządowej z wykorzystaniem potencjału tej wspólnoty, w tym organizowanie działań samopomocowych, wolontaryjnych i sąsiedzkich stanowiących uzupełnienie usług społecznych (Art.13.1. podpunkt 6)

Przeprowadzona diagnoza potrzeb mieszkańców gminy Sulów wskazała wyraźnie konieczność rozwijania usług z zakresu pobudzanie aktywności obywatelskiej. Stąd też w katalogu usług społecznych znalazły się działania z zakresu animacji lokalnej, edukacji środowiskowej oraz innych form działań aktywizujących środowisko mieszkańców. Działania te będą szczególnie adresować do seniorów, kobiet a także dzieci i młodzieży.

W związku z powyższym należy postawić w tym obszarze kilka kluczowych założeń:

1. Cele szczegółowe organizowania społeczności lokalnej w ramach CUS:
 - a) stworzenie warunków dla powstania inicjatyw i struktur funkcjonujących na rzecz społeczności lokalnej poprzez zatrudnienie organizatora społeczności lokalnej w zespole ds. organizowania usług społecznych ściśle współpracującego z partnerami społecznymi;
 - b) wsparcie postaw obywatelskich poprzez zwiększenie kompetencji społecznych, edukację poprzez włączenie partnerów społecznych w kontraktowanie usług społecznych w zakresie pobudzania aktywności obywatelskiej;
 - c) promocja działań prospołecznych oraz udostępnienie informacji o wolontariacie;
 - d) poprawa jakości życia mieszkańców poprzez zaspokojenie potrzeb społecznych także w zakresie samopomocy mieszkańców i wsparcia sąsiedzkiego;
 - e) integracja społeczną środowiska lokalnego z uwzględnieniem włączenia społecznego osób zagrożonych wykluczeniem społecznym i ich otoczenia oraz działania zmierzające do poprawy ich funkcjonowania w społeczeństwie poprzez kontraktowanie usług społecznych przedsiębiorcom społecznym
2. Planowane działania wspierające z wykorzystaniem zaangażowania wolontariatu, samopomocy mieszkańców i wsparcia sąsiedzkiego gminy Sulów.

Działania wspierające	Odbiorcy usług
Wolontariat	
Wolontariat opiekuńczy - min. w zakresie: spacerzy, pomoc przy posiłkach, pomoc przy gimnastyce i zabiegach fizykoterapeutycznych, wspólne czytanie, wspólne zakupy (osoby zaangażowane w wolontariat młodzież, osoby dorosłe, aktywni seniorzy).	Osoby starsze, osoby niesamodzielne, osoby z niepełnosprawnościami
Wolontariat akcyjny - pomoc przy organizacji spotkań, debat społecznych, imprez kulturalnych, w tym rozpowszechnianie informacji, przygotowanie dekoracji podczas wydarzeń adresowanych do społeczności lokalnej (osoby zaangażowane w wolontariat : młodzież, osoby dorosłe, aktywni seniorzy).	Mieszkańcy Gminy poprzez akcje społeczne organizowane przez instytucje w tym: CUS, partnerzy społeczni jak organizacje pozarządowe, podmioty ekonomii społecznej, przedsiębiorstwo społeczne a także instytucje użyteczności publicznej : szkoły, kluby,

Wolontariat gospodarczy - polegający na drobnych pracach domowych i porządkowych w domu i w ogrodzie (osoby zaangażowane w wolontariat : młodzież, osoby dorosłe, aktywni seniorzy)	Osoby starsze, osoby niesamodzielne, osoby z niepełnosprawnościami
Wolontariat edukacyjny - polegający na uwrażliwianiu dzieci i młodzieży na problemy społeczne, nauce, promowaniu życia wolnego od nałogów, nauce radzenia sobie w trudnych sytuacjach (osoby zaangażowane w wolontariat : młodzież, osoby dorosłe (nauczyciele, pedagodzy, animatorzy, aktywni seniorzy)	Dzieci i młodzież szkolna mieszkająca w Gminie poprzez działania edukacyjne realizowane przez szkołę, świetlicę środowiskową prowadzoną przez samorząd i partnerów społecznych jak organizacje pozarządowe, podmioty ekonomii społecznej, przedsiębiorstwo społeczne
Grupy samopomocowe	Odbiorcy usług
Grupa wsparcia dla osób współzależniionych Traktowane jako narzędzia do pobudzania ludzkiej aktywności oraz rozwiązywania problemów uzależnień, z którymi osoby dotknięte tym problemem nie są w stanie sobie poradzić i potrzebują pomocy ze strony innych osób (osoby zaangażowane: specjaliści problemowi, pracownicy socjalni, pedagodzy szkolni, psycholog, terapeuta).	Osoby współzależnione,
Grupa wsparcia dla ofiar przemocy domowej Traktowane jako narzędzia do pobudzania ludzkiej aktywności oraz rozwiązywania problemów uzależnień, z którymi osoby dotknięte tym problemem nie są w stanie sobie poradzić i potrzebują pomocy ze strony innych osób (osoby zaangażowane: specjaliści problemowi, pracownicy socjalni, pedagodzy szkolni, psycholog, terapeuta, prawnik).	Rodziny dotknięte przemocą
Wsparcie sąsiedzkie Traktowane jako narzędzie polegające na świadczeniu wzajemnej pomocy mieszkańców dobrze funkcjonujących i sprawnych fizycznie, niezależnych mobilnie na rzecz osób samotnych, w podeszłym wieku, niesamodzielnych i niepełnosprawnych, mieszkających w sąsiedztwie (osoby zaangażowane: sąsiedzi, rodzina, pracownicy socjalni, pracownicy spółdzielni socjalnej, wolontariusze, radni, sołtysi).	Osoby samotne, starsze, osoby niesamodzielne, osoby z niepełnosprawnościami mieszkające w sąsiedztwie

W celu integracji i wspierania rozwoju wspólnoty mieszkańców Sułowa w zakresie organizowania społeczności lokalnej w ramach CUS powyższe założenia zostaną zoperacjonalizowane w szczegółowym Planie, który przygotuje Organizator Społeczności Lokalnej.

Do zadań Organizatora Społeczności Lokalnej należy:

1. Rozpoznawanie możliwości i potencjału lokalnych zasobów instytucjonalnych.
2. Rozpoznawanie potencjału, potrzeb i problemów grup kategoryalnych oraz społeczności lokalnych w zakresie działań wspierających, w szczególności osób zagrożonych społecznym wykluczeniem lub dotkniętych tym zjawiskiem, m.in. poprzez prowadzenie badań aktywizujących: badanie przez działanie.
3. Opracowywanie, w oparciu o wnioski wynikające z rozeznania potrzeb i potencjału wspólnoty samorządowej w zakresie działań wspierających, planu organizowania społeczności lokalnej i jego aktualizacji oraz realizacja tego planu.
4. Prowadzenie działań prewencyjnych, interwencyjnych oraz wspierających we współpracy z innymi pracownikami CUS, w szczególności z terenowymi pracownikami socjalnymi oraz lokalnymi instytucjami i organizacjami m.in. poprzez inicjowanie lokalnych partnerstw, budowanie sieci współpracy.
5. Koordynowanie lokalnych działań ukierunkowanych na grupy i społeczności lokalne, w szczególności zagrożonych wykluczeniem społecznym, których celem jest wspieranie tych podmiotów w rozwoju, empowerment i włączanie w życie społeczne.
6. Tworzenie kanałów przepływu informacji między lokalnymi zasobami instytucjonalnymi, a grupami oraz społecznościami lokalnymi, w szczególności tymi, które znajdują się w niekorzystnej sytuacji.
7. Inicjowanie i wspieranie działań samopomocowych.
8. Organizowanie debat społecznych.
9. Promowanie działań wolontaryjnych przez: młodzież, dorosłych, seniorów.
10. Organizowanie kampanii społecznych, celem zwrócenia uwagi na problemy poszczególnych grup lub społeczności oraz wzmocnienia znaczenia podmiotów zepchniętych na margines życia społecznego.
11. Inicjowanie wszelkich działań zmierzających do wzmocnienia więzi społecznych i integracji wspólnoty samorządowej.
12. Uczestnictwo w planowaniu oraz wprowadzaniu programów oraz usług, których celem jest zaspakajanie potrzeb oraz wzmacnianie grup oraz społeczności lokalnych, czyli kształtowanie lokalnej polityki społecznej.

Planuje się zatrudnić go na początku uruchomienia CUS, czyli od dnia 01.08 2025 roku.

Zgodnie z Art. 76 punkt 2) w okresie roku od powstania CUS zostanie opracowany plan, który będzie zawierał

- opis działań, w tym działań wspierających
- terminy i sposób realizacji poszczególnych działań.

Ponadto zatrudniony Organizator Społeczności Lokalnej będzie przygotowywał proces organizowania społeczności w następujących etapach, zgodnie z rekomendowanymi wytycznymi w założeniach CUS:

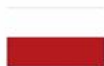
- diagnoza środowiska, z uwzględnieniem informacji zawartych w Diagnozie potrzeb społeczności lokalnej Gminy Sułów
- wybór grup mieszkańców do których będą kierowane działania
- poznanie mieszkańców i wybór sojuszników tworząc bazę do działania wspólnotowego
- tworzenie planu zgodnie z zaproponowaną strukturą (patrz załącznik)
- realizacja zaplanowanych działań - proces wdrażania
- monitorowanie i ocena efektywności działania

Poniżej opracowana struktura Planu oraz narzędzie do przygotowania procesu organizowania społeczności lokalnej. Z narzędzia korzystał będzie Organizator Społeczności Lokalnej.

Struktura planu OSL

Struktura Planu Organizowania Społeczności Lokalnej w ramach CUS				2025/2026											
				sierpień	wrzesień	październik	listopad	grudzień	styczeń	luty	marzec	kwiecień	maj	czerwiec	lipiec
Opis działań, w tym działań wspierających	Opis sposobu realizacji poszczególnych działań	Realizator poszczególnych działań	Rola Organizatora Społeczności Lokalnej	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Działanie 1															
1.1															
Działanie 2															
2.1															
Działania Wspierające															
Działania w zakresie Wolontariatu															
1.1															
Działania w zakresie Grup Samopomocowych															
2.1															

Przygotowanie procesu tworzenia Planu OSL

Proces przygotowywania organizowania społeczności lokalnej	OSL			2025/2026											
				sierpień	wrzesień	październik	listopad	grudzień	styczeń	luty	marzec	kwiecień	maj	czerwiec	lipiec
Etapy	opis	z kim	osoba odpowiedzialna	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Etap 1: Diagnoza Środowiskowa				x											
Etap 2: Wybór grup mieszkańców do których będą kierowane działania					x										
Etap 3: Poznanie mieszkańców i wybór sojuszników tworząc bazę do działania wspólnotowego															
Etap 4: Tworzenie planu zgodnie z zaproponowaną strukturą (patrz struktura Planu OSL zał.1)					x										
Etap 5: Realizacja zaplanowanych działań - proces wdrażania						x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Etap 6: Monitorowanie i ocena efektywności działania							x	x	x	x	x	x	x	x	x

11. Propozycja strukturyzacji indywidualnych planów usług społecznych.

Kwalifikacja do korzystania z usług społecznych oferowanych przez CUS

Kwalifikowanie osób zainteresowanych do korzystania z usług społecznych określonych w programie usług społecznych dla Gminy Sułów odbywać się będzie za pośrednictwem centrum, na wniosek osoby zainteresowanej, jej przedstawiciela ustawowego albo opiekuna faktycznego.

Kwalifikowanie oraz ustalanie opłaty za usługi społeczne, jeżeli program usług społecznych przewiduje opłatę za określone w nim usługi społeczne, odbywać się będzie na podstawie złożonych przez wnioskodawców oświadczeń o spełnieniu określonych w programie usług społecznych warunków do korzystania z tych usług oraz o uprawnieniu do ulg w opłacie za usługi społeczne. Oświadczenia te składane będą spod rygorem odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych oświadczeń. Składający oświadczenie będzie obowiązany do zawarcia w oświadczeniu klauzuli o następującej treści: „ Jestem świadomy odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia. "Klauzula ta zastępuje pouczenie organu o odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych oświadczeń. Centrum, w przypadkach wątpliwości co do uprawnień danej osoby do ulg w opłacie za usługi społeczne, będzie mogło zwrócić się do wnioskodawcy o udokumentowanie, w sposób wskazany w programie usług społecznych czy spełniania przez osobę zainteresowaną określonych w programie warunków niezbędnych do jej zakwalifikowania, w tym informacji o sytuacji życiowej, zdrowotnej, rodzinnej i materialnej, a także uprawnienia do ulg w opłacie za usługi społeczne.

Rozpoznanie indywidualnych potrzeb

Zakwalifikowanie osoby zainteresowanej będzie poprzedzone przeprowadzeniem przez koordynatora indywidualnych planów usług społecznych, w porozumieniu z wnioskodawcą, rozpoznania indywidualnych potrzeb. Rozpoznanie indywidualnych potrzeb powinno obejmować rozmowę z wnioskodawcą mającą na celu:

- a) przedstawienie przez wnioskodawcę potrzeb w zakresie usług społecznych;
- b) ustalenie rodzaju usług społecznych, z których korzysta osoba zainteresowana oraz form i trybu korzystania z tych usług;

- c) ocenę zasadności i możliwości udzielenia osobie zainteresowanej usług społecznych objętych wnioskiem oraz podjęcia działań wspierających osobę zainteresowaną, z uwzględnieniem wniosków wynikających z rozeznania potrzeb i potencjału wspólnoty samorządowej w zakresie usług społecznych;
- d) poinformowanie o opłacie za usługi społeczne określone w programie usług społecznych, osobach uprawnionych do uzyskania ulg w opłacie za usługi społeczne i wysokości tych ulg.

Rozpoznanie indywidualnych potrzeb przeprowadza się w siedzibie centrum. Koordynator indywidualnych planów usług społecznych będzie mógł przeprowadzić rozpoznanie indywidualnych potrzeb w miejscu, w którym przebywa osoba zainteresowana.

Indywidualny plan usług społecznych

Na podstawie rozpoznania indywidualnych potrzeb koordynator indywidualnych planów usług społecznych, w uzgodnieniu z wnioskodawcą, będzie opracowywał **indywidualny plan usług społecznych**, wskazujący usługi społeczne odpowiadające na potrzeby osoby zainteresowanej określone w programie lub programach usług społecznych, lub przekazać wniosek do rozpatrzenia przez zespół w centrum, urząd gminy lub inną jednostkę organizacyjną gminy, w sytuacji gdy usługi społeczne objęte wnioskiem mieszczą się w zakresie usług społecznych realizowanych przez ten zespół, stanowisko, urząd gminy lub inną jednostkę organizacyjną gminy.

Indywidualny plan usług społecznych opracowuje się w przypadku potrzeby koordynacji usług społecznych określonych w programie lub programach usług społecznych, które mają być udzielane osobie zainteresowanej w okresie nie krótszym niż 3 miesiące. IPUS zawiera w szczególności wskazanie usług społecznych, odpowiadających na potrzeby osoby zainteresowanej oraz sposób realizacji indywidualnego planu usług społecznych, w szczególności wskazanie harmonogramu realizacji usług społecznych, podmiotów wykonujących te usługi oraz miejsca ich wykonywania. Indywidualny plan usług społecznych może także zawierać określenie działań wspierających osobę zainteresowaną. Indywidualny plan usług społecznych opracowuje się w terminie nie dłuższym niż 30 dni od dnia wystąpienia z wnioskiem na okres niezbędny do realizacji usług społecznych wynikających z rozpoznania indywidualnych potrzeb, nie dłużej jednak niż na rok.

Indywidualny plan usług społecznych jest zatwierdzany przez dyrektora centrum. Do zatwierdzania indywidualnych planów usług społecznych dyrektor

centrum może upoważnić organizatora usług społecznych. Indywidualny plan usług społecznych może być aktualizowany przez koordynatora indywidualnych planów usług społecznych, w uzgodnieniu z wnioskodawcą, w szczególności w przypadku zmiany potrzeb osoby korzystającej z usług społecznych lub przyjęcia przez gminę nowego programu usług społecznych. Do aktualizacji indywidualnego planu usług społecznych stosuje się przepis o zatwierdzaniu planu przez dyrektora centrum.

Kwalifikowanie oraz ustalanie opłaty za usługi społeczne, jeżeli program usług społecznych przewiduje opłatę za określone w nim usługi społeczne, będzie odbywało się w oparciu o warunki i w trybie wynikającym z programu usług społecznych i nie wymaga wydania decyzji administracyjnej. Kwalifikowanie odbywa się z uwzględnieniem ograniczeń i limitów wynikających z budżetu przewidzianego na realizację programu usług społecznych. Odmowa zakwalifikowania wymaga wydania decyzji administracyjnej.

Jeżeli program usług społecznych przewiduje opłatę za określone w nim usługi społeczne, osoby zakwalifikowane wnoszą opłatę na rachunek bankowy centrum, w wysokości i terminie ustalonym przez centrum na podstawie programu usług społecznych. W przypadku niewniesienia opłaty, w całości albo w części, wydaje się decyzję administracyjną o obowiązku uiszczenia opłaty. Decyzja określa wysokość należności z tytułu opłaty oraz termin jej uiszczenia. Rezygnacja z korzystania z usług społecznych określonych w programie usług społecznych wymaga poinformowania dyrektora centrum. Jeżeli program usług społecznych przewiduje opłatę za określone w nim usługi społeczne, rezygnacja nie zwalnia z ponoszenia opłaty za usługi społeczne, z których osoba miała prawo korzystać do dnia złożenia rezygnacji. W uzasadnionych przypadkach dyrektor centrum może zwolnić w całości albo w części osobę, o której mowa w ust. 1, z ponoszenia opłaty za usługi społeczne, z których miała ona prawo korzystać do dnia złożenia rezygnacji.

Realizacja indywidualnego planu usług społecznych jest na bieżąco monitorowana przez koordynatora indywidualnych planów usług społecznych, który opracował ten plan. Po zakończeniu realizacji indywidualnego planu usług społecznych koordynator indywidualnych planów usług społecznych przeprowadza z osobą objętą indywidualnym planem usług społecznych rozmowę podsumowującą realizację tego planu. Na podstawie informacji uzyskanych w toku monitorowania realizacji indywidualnego planu usług społecznych oraz rozmowy podsumowującej

koordynator indywidualnych planów usług społecznych sporządza opis przebiegu i rezultatów tego planu. Opis dołączany jest do akt sprawy.

Organizator usług społecznych, co najmniej raz na 6 miesięcy, dokonuje podsumowania realizacji indywidualnych planów usług społecznych i przedstawia to podsumowanie dyrektorowi centrum oraz organizatorowi społeczności lokalnej.

Organizator usług społecznych, co najmniej raz na 3 miesiące, organizuje spotkanie koordynatorów indywidualnych planów usług społecznych, służące omówieniu realizacji indywidualnych planów usług społecznych oraz współpracy z wykonawcami usług społecznych. W spotkaniu mogą uczestniczyć, na zaproszenie organizatora usług społecznych, przedstawiciele wykonawców usług społecznych.

Przykładowa dokumenty:
Centrum Usług Społecznych
w Sułowie

INDYWIDUALNY PLAN USŁUG SPOŁECZNYCH

Podstawa prawna											
Art. 29, 38-46 ustawy z dnia 19.07.2019 o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych											
Dane osobowe											
Imię i nazwisko (osoby korzystającej z usług społecznych lub opiekuna prawnego)											
PESEL (osoby korzystającej z usług społecznych lub opiekuna prawnego)											
Imię i nazwisko (małoletniego dziecka korzystającego z usług społecznych)											
PESEL (małoletniego dziecka korzystającego z usług społecznych)											
Adres zamieszkania											
Telefon kontaktowy											

Zakres usług społecznych odpowiadających na potrzeby wnioskodawcy

☐	☐
☐	☐
☐	☐

☐	☐
☐	☐
☐	☐
☐	☐
☐	☐
☐	☐
☐	☐
☐ "	☐
	☐ Inne.....

Harmonogram realizacji zaplanowanych usług społecznych obowiązywać będzie w okresie od ----- do ----- zgodnie z indywidualnymi potrzebami mieszkańca Gminy Sułów ustalanych na bieżąco z Koordynatorem Indywidualnych Planów Usług Społecznych.

Pouczenie:

1. Indywidualny plan usług społecznych opracowuje się w terminie nie dłuższym niż 30 dni od dnia wystąpienia z wnioskiem, na okres niezbędny do realizacji usług społecznych wynikających z rozpoznania indywidualnych potrzeb, nie dłużej jednak niż na rok.
2. Indywidualny plan usług społecznych może być aktualizowany przez koordynatora indywidualnych planów usług społecznych, w uzgodnieniu z wnioskodawcą, w szczególności w przypadku zmiany potrzeb osoby korzystającej z usług społecznych lub przyjęcia przez gminę nowego programu usług społecznych.

.....
Podpis uczestnika/ rodzica/opiekuna prawnego

Data, pieczęć i podpis KIPUS	Zatwierdzam, data, podpis Dyrektora CUS

Realizacja Indywidualnego Planu Usług społecznych

Imię i nazwisko	
Adres zamieszkania	
Telefon	

Data sporządzenia/aktualizacja	
Termin obowiązywania	

L.P	Rodzaj usługi społecznej	Harmonogram realizacji	Podmiot wykonujący usługi społeczne	Miejsce ich wykonywania
1.				
2.				

Działania Wspierające do Indywidualnego Planu Usług Społecznych

L.P	Rodzaj wsparcia	Harmonogram realizacji	Podmiot wykonujący działanie wspierające	Miejsce ich wykonywania
1.				
2.				

.....
Podpis i pieczęć KIPUS

Monitoring

(co najmniej raz na 6 miesięcy)

1. Po pierwszym półroczu realizacji Indywidualnego Planu Usług Społecznych

- ☐ Usługi społeczne realizowano zgodnie z indywidualnymi potrzebami mieszkańca Gminy Sułów
- ☐ Usługi społeczne realizowano nie zgodnie z indywidualnym planem usług społecznych

Ocena usług społecznych

- ☐ Całkowicie spełnia moje oczekiwania
- ☐ W przeważającej części spełnia moje oczekiwania
- ☐ W niewielkim stopniu spełnia moje oczekiwania
- ☐ W ogóle nie spełnia moich oczekiwań

Inne istotne informacje

.....

.....

.....
Podpis wnioskodawcy/rodzica/opiekuna prawnego

2. Po roku realizacji Indywidualnego Planu Usług Społecznych

- ☐ Usługi społeczne realizowano zgodnie z indywidualnymi potrzebami mieszkańca Gminy Sułów
- ☐ Usługi społeczne realizowano nie zgodnie z indywidualnym planem usług społecznych

Ocena usług społecznych

- ☐ Całkowicie spełnia moje oczekiwania
- ☐ W przeważającej części spełnia moje oczekiwania
- ☐ W niewielkim stopniu spełnia moje oczekiwania
- ☐ W ogóle nie spełnia moich oczekiwań

Inne istotne informacje

.....
.....

.....
Podpis wnioskodawcy/rodzica/opiekuna prawnego

12. Plan i sposób monitorowania usług świadczonych w ramach CUS.

Założeniem sposobu monitorowania usług świadczonych w ramach CUS w Sułowie jest zastosowanie rozwiązań:

- a) adekwatnych do przyjętych celów i wskaźników monitorowania;
- b) prostych w zastosowaniu;
- c) wykorzystujących informacje (w tym opinie) pochodzące od mieszkańców oraz, tam gdzie to możliwe, dane administracyjne gromadzone przez CUS po to by nie obciążać mieszkańców pytaniami o kwestie, o których CUS ma wiedzę;
- d) umożliwiających prowadzenie analiz, w tym na potrzeby obliczenia osiągniętych wartości wskaźników, także z uwagi na zewnętrzną ewaluację w kontekście pilotażu

Jednolite narzędzie monitoringu usług dla osób i rodzin objętych usługami w projekcie

Odnosząc się do katalogu usług wdrażanych w projekcie zostaną zastosowane jednolite narzędzia umożliwiające analizę liczby, rodzaju, intensywności i zmian usług na poziomie osób i rodzin.

Podstawowym narzędziem będzie arkusz MS Excel, który posłuży za bazę odbiorców usług społecznych. Dane zawierać będą m.in. dane osobowe beneficjentów, rodzaj i liczbę godzin udzielonego wsparcia.

Będzie to narzędzie stosowane przez wszystkie podmioty realizujące usługi społeczne, dane będą uzupełniane na bieżąco, a następnie przekazywane do CUS w ustalonych terminach. Monitorowanie osób korzystających ze wsparcia ma na celu m.in.:

- 1) ustalenie liczby osób, którym udzielono wsparcia przez CUS;
- 2) ustalenie kategorii odbiorców usług społecznych;
- 3) pozyskanie opinii o jakości i skuteczności świadczonych przez CUS usług.

W ramach działań ewaluacyjnych przeprowadzone zostaną pogłębione analizy sprawozdań przedkładanych przez podmioty realizujące usługi CUS, mające na celu określenie poziomu ich skuteczności.

Zespół ds. organizowania usług społecznych opracuje narzędzie służące do monitorowania udzielanego w ramach projektu wsparcia.

Źródłami danych do wypełnienia narzędzia monitoringowego będą także: wiedza pracowników CUS zgromadzona w danych administracyjnych oraz badania opinii mieszkańców.

Badanie opinii mieszkańców przeprowadzone zostanie w połowie realizacji projektu oraz na koniec jego realizacji. Zakłada się wykorzystanie narzędzia badawczego w postaci kwestionariusza ankiety wypełnianej osobiście przez odbiorców usług lub przy wsparciu usługodawcy oraz kwestionariusza wywiadu z mieszkańcami - odbiorcami usług. Wywiady te pozwolą na zebranie pogłębionej wiedzy o potrzebach mieszkańców i zdobycia danych jakościowych niezbędnych w procesie monitorowania przebiegu realizacji projektu.

13. Plan finansowy.

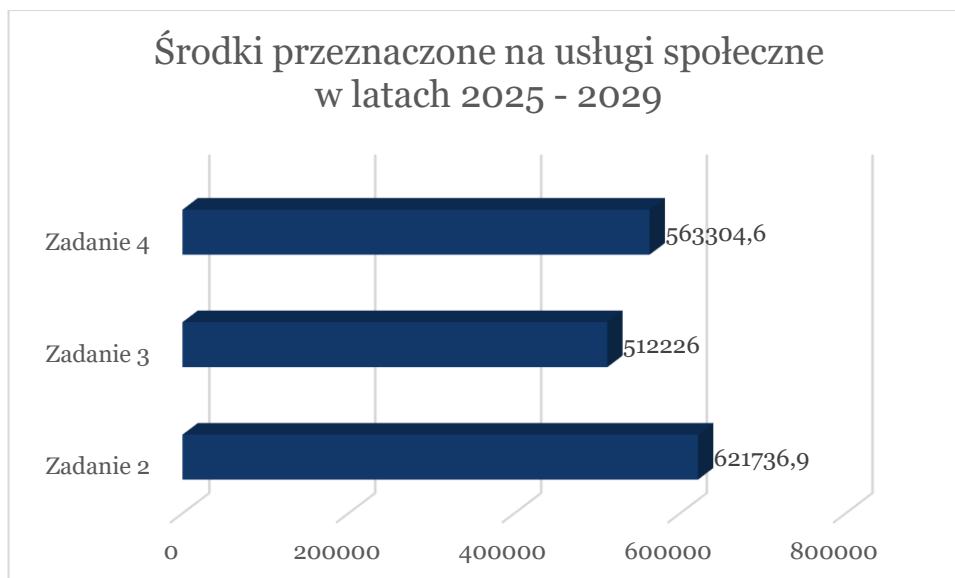
Sposób finansowanie usług społecznych określonych w Planie Wdrażania CUS w Gminie Sulów został zaplanowany w ramach realizacji projektu nr FELU.08.05-IZ.00-0002/24 pt. „Utworzenie CUS w Gminie Sulów” działanie 8.5 Usługi społeczne Priorytetu VIII Zwiększenie spójności społecznej Programu Fundusze Europejskie dla Lubelskiego 2021-2027 dofinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego Plus. Priorytet: FELU.08.00 Fundusze Europejskie, Działania: FELU.08.05 Usługi społeczne. W projekcie zaplanowano wsparcie z budżetu UE, które uruchomi impuls do rozwoju usług społecznych w latach 2025-2028.

Łączna proponowana kwota przeznaczona na rozwój świadczenia usług społecznych w ramach projektu wyniesie 2 499 055 zł, z tego 1 697 267,50 na same usługi społeczne. Przewidziano, że pierwsze wydatki związane z wdrożeniem usług rozpoczną się w 2025 roku, zaś pozostała część zostanie zrealizowana w okresie 2026-2028 roku.

Plan finansowy zawiera tylko koszty świadczenia usług społecznych finansowanych w ramach UE, ale został przygotowany na narzędziu, które będzie wykorzystane do zaplanowania części finansowej w Programie Usług Społecznych, w którym będą uwzględnione wszystkie koszty funkcjonowania usług społecznych w CUS oraz różnorodne źródła ich finansowania, przychodów takie jak: środki samorządowe, środki budżetu państwa oraz ewentualne środki prywatne mieszkańców partycypujących w kosztach usług.

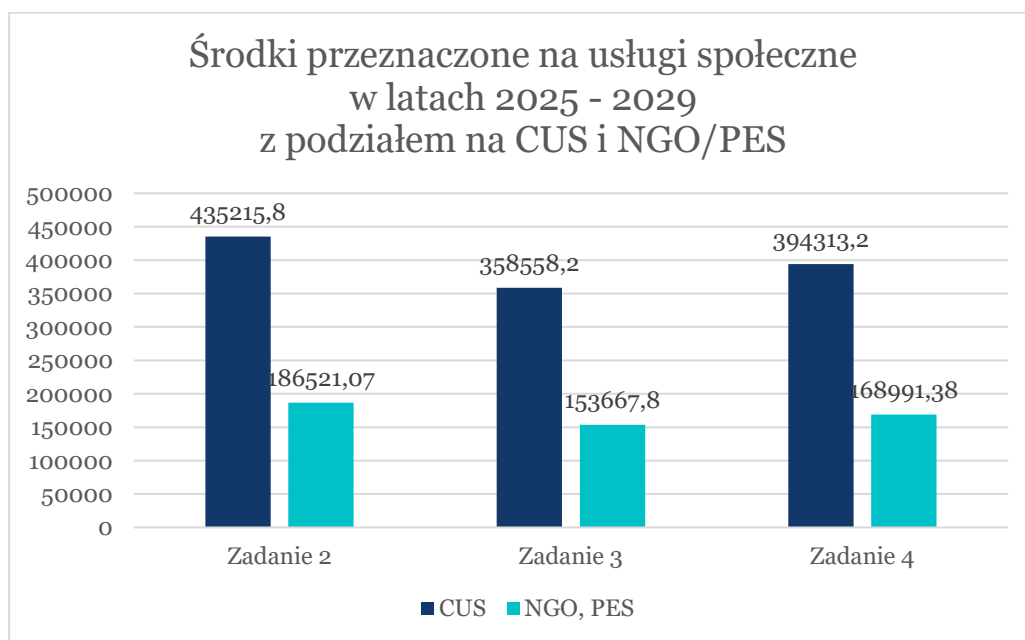
Struktura kosztów w podziale na poszczególne zadania w latach 2025-2029, z podziałem na poszczególne zadania.

Wykres 1 Środki przeznaczone na usługi społeczne w latach 2025 - 2029

Źródło: opracowanie własne

Wykres 2 Środki przeznaczone na usługi społeczne w latach 2025 – 2029 z podziałem na wykonawcę usług

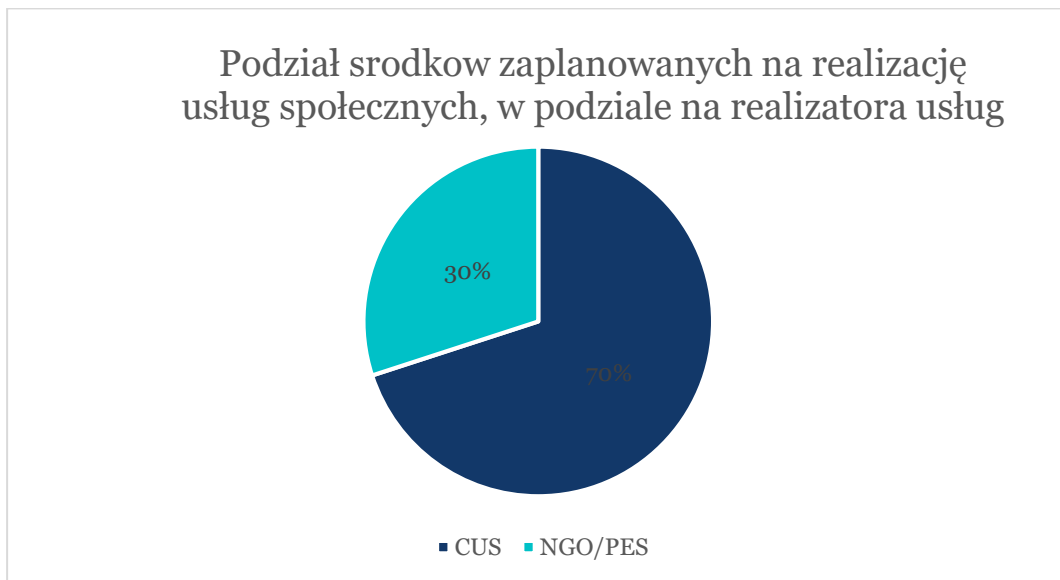

Źródło: opracowanie własne

Całościowy podział środków ze względu na wykonawcę usług prezentuje się następująco:

Wykres 3 Podział środków zaplanowanych na realizację usług społecznych, w podziale na realizatora usług

Źródło: opracowanie własne

Plan finansowy zawiera tylko koszty świadczenia usług społecznych finansowanych w ramach środków projektowych, ale został przygotowany na narzędziu, które będzie wykorzystane do zaplanowania części finansowej w Programie Usług Społecznych, w którym będą uwzględnione wszystkie koszty funkcjonowania usług społecznych w CUS oraz różnorodne źródła ich finansowania, przychodów takie jak: środki samorządowe, środki budżetu państwa oraz środki prywatne mieszkańców partycypujących w kosztach usług.

14.Zasady współpracy między jednostkami zajmującymi się świadczeniami i usługami.

Wypracowano i ustalono następujące zasady współpracy pomiędzy Centrum Usług Społecznych w Sułowie a jednostkami zajmującymi realizacją świadczeń i usług społecznych wynikających z potrzeb mieszkańców określonych w diagnozie potrzeb i potencjału społeczności lokalnej.

1. Współpraca Centrum Usług Społecznych z jednostkami odbywa się na zasadach:

- 1) pomocniczości - oznacza to, że CUS powierza jednostkom realizację świadczeń i usług społecznych, a jednostki zapewniają ich wykonanie w sposób ekonomiczny, profesjonalny i terminowy;
- 2) suwerenności stron - oznacza to, że stosunki pomiędzy CUS a jednostkami kształtowane będą z poszanowaniem wzajemnej autonomii i niezależności w swojej działalności statutowej;
- 3) partnerstwa-oznacza to dobrowolną współpracę równorzędnych sobie podmiotów w rozwiązywaniu wspólnie zdefiniowanych problemów i osiąganiu razem wytyczonych celów;
- 4) efektywności – oznacza to wspólne dążenie do osiągnięcia możliwie największych efektów w realizacji świadczeń i usług społecznych;
- 5) uczciwej konkurencji-oznacza to wymóg udzielania tych samych informacji odnośnie wykonywanych działań zarówno przez podmioty publiczne jak i niepubliczne a także obowiązek stosowania tych samych kryteriów przy dokonywaniu oceny tych działań i podejmowaniu decyzji odnośnie ich finansowania;
- 6) jawności - oznacza to, że wszystkie możliwości współpracy CUS z jednostkami zajmującymi się świadczeniami i usługami są powszechnie wiadome i dostępne oraz jasne i zrozumiałe w zakresie stosowanych procedur i kryteriów podejmowania decyzji.

2. Przedmiotem współpracy CUS z jednostkami jest:

- 1) realizacja świadczeń i usług społecznych określonych w Programie usług społecznych;
- 2) podwyższanie efektywności świadczonych usług społecznych;
- 3) zaspokajanie potrzeb społecznych mieszkańców gminy;
- 4) tworzenie systemowych rozwiązań ważnych problemów społecznych;
- 5) konsultowanie aktów prawa lokalnego w dziedzinach dotyczących działalności statutowej jednostek i organizacji pozarządowych.

3. Formy współpracy:

Współdziałanie z jednostkami zajmującymi się świadczeniami i usługami społecznymi obejmuje współpracę finansową i pozafinansową.

Współpraca o charakterze finansowym między CUS a jednostkami może być prowadzona poprzez:

- 1) zlecanie realizacji zadań publicznych ,które może przybierać jedną z następujących form:
 - a) powierzenie wykonywanych zadań publicznych wraz z udzieleniem dotacji na sfinansowanie ich realizacji,
 - b) wspieranie realizacji zadań publicznych ,wraz z udzieleniem dotacji na ich dofinansowanie,
 - c) użyczenie i wynajmowanie na preferencyjnych zasadach lokali przez gminę na działalność statutową na podstawie odrębnych umów.
- 2) poza finansowe formy współpracy CUS z jednostkami zajmującymi się świadczeniami i usługami społecznymi dotycząc sfer:
 - a) informacyjnej, poprzez:
 - ✓ wzajemne informowanie się o planowanych kierunkach działalności i współdziałania,
 - ✓ informowanie o zadaniach publicznych ,które będą realizowane w danym roku wraz z podaniem wysokości środków przeznaczonych z budżetu CUS na realizację tych zadań oraz o ogłaszanych konkursach ofert na projekty realizacji zadań publicznych ,a także sposobach ich rozstrzygnięć,
 - ✓ konsultowanie z jednostkami ,odpowiednio do zakresu ich działania ,aktów normatywnych w dziedzinach dot. ich działalności statutowej,
 - ✓ umożliwienie jednostkom umieszczania informacji o swojej działalności na stronie internetowej CUS,
 - ✓ promowanie ciekawych programów mogących uzyskać środki ze źródeł zewnętrznych;
 - b) organizacyjnej poprzez:
 - ✓ tworzenie wspólnych zespołów o charakterze doradczym i inicjatywnym, złożonych z przedstawicieli jednostek i organizacji pozarządowych,
 - ✓ podejmowanie inicjatyw ingerujących jednostki wokół zadań ważnych dla lokalnego środowiska;

c) szkoleniowej poprzez:

- ✓ bieżące poradnictwo i pomoc w organizowaniu szkoleń, konferencji, forum wymiany doświadczeń,
- ✓ inicjowanie lub współorganizowanie szkoleń podnoszących jakość pracy jednostek i organizacji pozarządowych w sferze zadań publicznych
- ✓ zaangażowania jednostek i organizacji pozarządowych do wymiany doświadczeń i prezentacji osiągnięć;

d) pozostałych poprzez:

- ✓ udostępnianie jednostkom i organizacjom pozarządowym lokalu na spotkania ogólnodostępne związane z realizacją zadań przez CUS,
- ✓ udzielanie rekomendacji i opinii dot. funkcjonowania jednostek zajmujących się świadczeniami i usługami społecznymi,
- ✓ współorganizację spotkań konsultacyjnych i innych.

15. Podsumowanie

Działania zaplanowane w ramach projektu „Utworzenie CUS w Gminie Sułów” skierowane będą na podniesienie jakości życia większej liczby mieszkańców Gminy, a nie jak do tej pory ograniczonej kryterium dochodowym niewielkiej liczby osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej.

Szereg nowych działań, dotychczas nierealizowanych przez istniejący Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, w tym szeroki katalog usług społecznych realizowanych przy udziale lokalnej społeczności oraz organizacji pozarządowych, sprawi, że CUS będzie działał aktywniej i skuteczniej na rzecz wspierania osób i rodzin.

Dzięki zaplanowanym działaniom ewaluacyjnym zakres udzielanego wsparcia dostosowywany będzie na bieżąco do zmieniających się potrzeb mieszkańców Gminy Sułów.

Zespół CUS

Fundusze Europejskie
dla Lubelskiego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Fundusze Europejskie
dla Lubelskiego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

 Lubelskie
Smakuj życie!

Program wdrażania CUS opracowany w ramach projektu nr FELU.08.05-IZ.00-0002/24 pt. „Utworzenie CUS w Gminie Sułów” działanie 8.5 Usługi społeczne Priorytetu VIII Zwiększenie spójności społecznej Programu Fundusze Europejskie dla Lubelskiego 2021-2027 dofinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego Plus. Priorytet: FELU.08.00 Fundusze Europejskie, Działania: FELU.08.05 Usługi społeczne.